Nyugat-magyarországi Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Kar

dr. Varga László
egyetemi docens

Kemenesaljai Digitális Könyvtár
2018.11.28. 16:31

Az Apáczai Kiadó tevékenysége a pedagógiai professzió szolgálatában

Fülöp Orsolya
pedagógiatanár

Sopron, 2014.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés 4
2. A Kiadó alapítása, bemutatása 7
3. Kiadványok 11
   3.1. Tankönyvek 11
   3.2. Segédkönyvek 13
   3.3. Folyóiratok 15
4. A Kiadó internetes világa 17
5. Képzések 19
   5.1. Tanítók Apáczai Nyári Akadémiája 19
6. Alapított díjak, pályázatok 21
   6.1. Ki lesz az év legjobb tanítója? 21
   6.2. GENIUS Apáczai Diploma Díj 21
   6.3. COMENIUS Diploma Díj 22
   6.4. „ZENIT" 41 Apáczai Diploma Díj 22
   6.5. Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel 22
7. Interjú a Tanár Úrral 24
8. MIKROKUTATÁS 35
   8.1. Bevezetés 35
   8.2. A Kiadó öndefiníciója 36
   8.3. A szakirodalom áttekintése 36
   8.4. A kutatásról 38
      8.4.1. A kutatás célja 38
   8.5. Hipotézisek 39
   8.6. A minta kiválasztása 39
   8.7. Végrehajtás 40
      8.7.1. A kérdőív bemutatása 40
   8.8. Elemzés 42
      8.8.1. A kutatásban résztvevő pedagógusokról 42
      8.8.2. A kutatással érintett iskolákról 43
      8.8.3. Tankönyvválasztás 44
      8.8.4. Marketing 44
      8.8.5. A pedagógusok kapcsolata a Kiadóval 45

8.8.6. A pedagógus-továbbképzés és a Kiadó 46
8.8.7. A Kiadó megújulásra törekvése 47
8.8.8. A Kiadó tevékenysége és az iskolai pedagógiai programok megvalósíthatóságának összhangja 48
8.8.9. A Kiadó taneszközei szolgálják-e a helyi tantervek megvalósítását? 48
8.8.10. A pedagógusmesterség és a Kiadó tevékenységének kapcsolódásai 48
8.8.11. A kompetenciafejlesztés és a Kiadó tevékenységének kapcsolódási pontjai 50
8.8.12. A jó tankönyv kiválasztása 51
8.8.13. Az új trend: nem csak papír alapú tankönyv készül a Kiadóban 52
8.9. A kutatás összegzése 52
9. Reflexió 55
10. Bibliográfia 56
11. Mellékletek 59
11.1. A Kiadó szervezeti ábrája 59
11.2. Interaktív tananyagok 60
11.3. Az Apáczai Kiadó piaci szerepe az 1999-es felmérés alapján 63
11.4. Szemléltetőeszközök 64
11.5. Az Apáczai Kiadó képzési listája 65
11.6. A 2013. évi Tanítók Apáczai Nyári Akadémiájának programja 66
11.7. GENIUS Apáczai Diploma Díj pályázatának értékelési szempontjai 72
11.8. COMENIUS Diploma Díj pályázatának értékelési szempontjai: 73
11.9. Az Apáczai Kiadó piaci szerepe 74
11.10. "Az Apáczai Kiadó tevékenysége" kérdőív 75
11.11. A Kiadó és Esztergályos Tanár Úr díjai 80

1. Bevezetés

Mire és hogyan neveljünk? Szükség van-e a nevelésre? Mi a nevelés célja? Ezek a kérdések a mai napig foglalkoztatják a legkülönbözőbb tudományágak képviselőit, a filozófusokat, pszichológusokat, szociológusokat, történészeket, antropológusokat.

A történelem során folyamatosan változtak az elképzelések, elvárások a nevelésről. Egymással párhuzamosan különböző nézetek, iskolák alakultak ki többnyire az adott társadalmi rendnek megfelelően. Durkheim szavai az I. Ratio Educationis-ban (1777) így szerepelnek:
„Az oktatás az embereket nem olyanná formálja, amilyenek természetüknél fogva lehetnének, hanem olyanná, amilyenre a társadalomnak szüksége van."

A XX. századra azonban az emberiség, a tudományok fejlődésével a gyermek került a középpontba, ahogy Ellen Key el is nevezte ezt az időszakot „A gyermekek évszázadának". Vége a hallgatás, a leckefelmondás időszakának, a cselekvés, cselekedtetés időszaka következett: *„Egyetlen gramm tapasztalat többet ér egy tonna teóriánál" (*Dewey, 1976: 98).

Ma már külön tudományág, az antropológia fogja össze a gyermek fejlődésének, lelki világának, az ember formálhatóságának vizsgálatát. Tudjuk, hogy a genetika és a környezet együttesen hat, de arányuk a különböző pedagógiai irányzatokban eltérő, valamint az életkor előrehaladtával jelentősen változó. A környezet a gyermek fejlődésének első éveiben szinte csak a szűk családi közeget jelenti, mely egyre bővül. Az óvoda, majd az iskola kitágítja a lehetőségeket, egyre több személy befolyásolja a gyermek fejlődését, személyiségének alakulását.

Elmondhatjuk, hogy 3 éves kortól, amikor a gyermek már többnyire napi 8 órát tölt óvodában, majd iskolában, a családtól távol, jelentősebb szerep és egyben felelősség is hárul az itt dolgozó pedagógusokra, alkalmazottakra.

Magyarországon 1899-től beszélhetünk folyamatos pedagógusképzésről, tankötelezettségről pedig 1868-tól, amikor az első népoktatási törvény megjelent. Az oktatáspolitika időszakonként változott, más-más irányba próbálta terelni – a negyven éves kommunizmus idején gúzsba kötni – a tanítók, tanárok szellemiségét, tudását. Ebben az időszakban egy tankönyvkiadó volt, amely a központi elvárásoknak és tantervnek megfelelve azonos típusú könyveket adott ki.

A rendszerváltás után azonban egyre több tankönyvkiadó jelent meg az oktatási rendszerben, melyek megpróbáltak a kor kihívásainak megfelelni. Ezek egyike volt az Apáczai Kiadó, amely élt a szabadság adta lehetőséggel, felismerte, hogy a pedagógusoknak motiválásra van szükségük, valamint azt is, hogy korszerű, a kisgyermekekhez közel álló tankönyvek, taneszközök kellenek. Tanulmányaim során egyre világosabbá vált számomra a Kiadó munkájának, tevékenységének jelentősége, kiemelkedő szerepe, továbbá Celldömölkön élő és tanító pedagógus lévén működésük szívemhez a mai napig közel áll. Meggyőződésem, hogy a Kiadó olyan komplex módon látta és látja el az oktatás támogatását, mellyel a felnövekvő generációkat és az őket tanító pedagógusokat az adott oktatási rendszernek megfelelően szolgál ki, ezzel folyamatosan biztosítva, mind az egyén, mind az intézmények szakmai, innovatív fejlődését, megújulását.

Dolgozatommal szeretnék a Kiadóról egy tényfeltáró, átfogó képet adni, továbbá sokrétű, minőségi szakmai tevékenységét mikrokutatásommal igazolni.

Úgy gondoltam, egy olyan kérdőívet készítek a tanítók, általános iskolai tanárok számára, melynek kiértékelése igazolni tudja állításomat. Ennek aktualitását számomra az a jelentős változás is adja, hogy a Magyarországon működő több tankönyvkiadó közül ez az egy volt, amely 2014 májusáig magyar magántulajdonú cégként tudott működni. Az elkészített kérdőívet kiküldtem három megye tankerület vezetőinek, valamint csoporttársaim és a Kiadó szakreferenseinek segítségét kértem a pedagógusokhoz való eljuttatásában. Szem előtt tartottam, hogy minél több, a kisebb vidéki és városi iskolák pedagógusainak véleményét is megismerhessem.

Meggyőződésemnek megfelelően az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

- Feltételezésem szerint az Apáczai Kiadó a tankönyvek és egyéb taneszközök kiadásán túl a pedagógusok többségének megelégedésére egyéb módon is szolgálja a pedagógusok szakmai fejlődését és előmenetelét, az intézmények innovációs tevékenységét, az egyéni és az intézményi pedagógiai professzió fejlődését.
- A pedagógusok korszerűnek, a kor kihívásainak megfelelőnek tartják a segédanyagokat, elektronikus tanagyagokat.
- A Kiadó által készített tankönyvek és taneszközök teljesen összhangban vannak a tantervvel, kompetencia alapú oktatással.

Dolgozatom felépítése során arra törekedtem, hogy semmi ne maradjon ki, ugyanakkor tartsam magam a témának megfelelő gondolatmenetben. Így a Kiadó élettörténetének rövid be-

mutatása után írok a kiadványairól, képzéseiről, alapított díjairól, majd empirikus kutatásomról, annak eredményeiről.

Dolgozatom elkészítéséhez sokirányú tájékozódásra volt szükségem. A kiindulópontot a képzés során kapott ismeretanyag és szakirodalom jelentette, melyekhez ismerősöktől és Kemenesaljai Művelődési Központ Kresznerics Ferenc Könyvtárán keresztül jutottam hozzá. Kutatásomhoz elsődleges és másodlagos forrásokat is felhasználtam, így tanulmánykötetek, kézikönyvek, folyóiratok is látókörömbe kerültek. Nagy örömmel álltak rendelkezésemre a Kiadó alapítója, ügyvezetője, Esztergályos Jenő és kollégái is. Ahol az írott forrás kevésnek bizonyult a személyes találkozások, beszélgetések során igyekeztem még több információhoz jutni.

Bízom benne, hogy felmérésem során feltételezésemnek megfelelő eredményeket kapok, melyek további munkára, fejlesztésekre ösztönözhetik a Kiadót, annak munkájában részt vállaló minden dolgozót, a tankönyvírókat, szerkesztőket, stb. A Kiadó könyveiből dolgozó, tanító kollégákat pedig mind nagyobb elhivatottságra, együttműködésre inspirálja.

Az Apáczai Kiadó celldömölki épülete

2. A Kiadó alapítása, bemutatása

Esztergályos Jenő a nyolcvanas években párhuzamosan végezte a könyvkiadást pedagógusi munkájával, majd 1990-re döntött úgy, hogy csak a könyvkiadással kíván foglalkozni.
Az Apáczai Kiadó 1990. május 10-én családi vállalkozásként indult, majd néhány év alatt Magyarország legnagyobb magán-tankönyvkiadója[1] lett. Alapításkor fő profilját a segédanyagok, tankönyv kiegészítők alkották, mely azonban hamarosan megváltozott. A nyolcvanas években magánkiadásban megjelent könyvek (néhány példa: Oktatójátékok kisiskolásoknak, Ajánló bibliográfia tanítók számára, Fogalmazás feladatgyűjtemény, Szókereső és szófejtő, Varázskendő…) megalapozták Esztergályos Jenő nevét és egyben a Kiadó jövőjét.

A Kiadó vezetője nagyrészt a több mint három évtizedes pedagógusi tapasztalatainak köszönhetően nagyon jól ráérzett arra, hogy mire van szüksége a pedagógusoknak és a kisiskolásoknak. Az egykönyves időszak végén a tanítók, tanárok minden lehetőséget megragadtak, hogy színesebbé, változatosabbá tegyék óráikat. A könyveket, munkafüzeteket, segédleteket kivétel nélkül nagy tapasztalattal rendelkező tanítók, tanárok írják, formájuk, kivitelük egyedi, így olyan munkák születnek, melyeket a kollégák nagy örömmel fogadnak és szívesen használnak.

Az Apáczai Kiadó ars poeticája, mely honlapján is olvasható:

- Olyan könyvet kell készíteni, amibe beleszeret a gyermek.
- Olyan jó könyvet kell szerkeszteni, amelyből csak eredményesen lehet tanítani és jól lehet tanulni.
- Tankönyveinket elfogadható áron kínáljuk.

A Kiadó 1997-től folyamatosan bővülő bázisiskolai[2] rendszerrel rendelkezik. Több mint 800 bázisiskolával büszkélkedhet, melyekben alsó tagozaton 67%-ban, felső tagozaton 34%-ban tanítanak a Kiadó könyveiből[3]. A 2000-es évtől a pedagógusok munkáját számtalan továbbképzéssel, pályázati lehetőségekkel és díjakkal is segíti a „pedagógusbarát tankönyvkiadó”.

Az Apáczai Kiadó számára a tankönyvkészítés jóval többet jelent puszta üzleti vállalkozásnál. Nagyon komolyan veszik felelősségüket a fiatalok taníttatásában, hiszen a tudásról, a tanulásról az ő könyveikből szerzik első élményeiket a gyerekek. Ahhoz, hogy egy kiadvány sikeres legyen, nemcsak jól kell megírni, hanem folyamatosan gondozni is kell. Ezt a szerzőkkel kö-

[1] 2014.májusában az állam megvásárolta.
[2] A magántulajdon megszűnésével elvesztette jelentőségét
[3] 2013-as adat.

tött megállapodásokkal biztosította, mely szerint nem csak joguk, hanem kötelességük is könyveiket átdolgozni, frissíteni.

A Kiadó célja, minden felmerülő igény kielégítése, ezért a kiadványok, termékek, pályázatok mellett ma már nagy hangsúlyt fektet a pedagógusok képzésére is, melyekről későbbi fejezetben részletesen írok.

A budapesti központ 2000-ben nyitotta meg kapuit, mely épület több funkciót is szolgál. Itt, egy helyen található meg a könyvesbolt, a könyvtár, valamint a színvonalas rendezvények megtartására alkalmas díszterem. Ez a szakmai és kulturális centrum, mely rendelkezésre áll más társaságok, cégek rendezvényeinek kiszolgálására is, méltán képviseli az Apáczai Kiadót.
A könyvesboltban a Kiadó általa forgalmazott taneszközök, tankönyvek teljes választéka megtalálható, melyekből a pedagógus kollégák 10% kedvezménnyel vásárolhatnak. A kínálatot színesítik még a szépirodalmi könyvek, kötelező olvasmányok, ismeretterjesztő művek, szótárak, a tanulást, oktatást segítő egyéb kiadványok.
Az olvasóhelyekkel felszerelt – olvasóteremként működő – könyvtár elsősorban a pedagógusok munkáját segítő kiadványokat kínál.
A nagyteremben tarthatók tanulmányi versenyek, díjátadók, megemlékezések, képzések, előadások, reprezentatív rendezvények, konferenciák – 190 fő befogadására alkalmas. Továbbá három kisebb előadóterem – 40,30,20 személyes – áll még a látogatók rendelkezésére.

A Kiadó, amíg tehette a tankönyvek terjesztését sem bízta másra. Ez részben saját ideológiájához társult, miszerint a személyes kapcsolat, benyomás az elsődleges és a hosszú távú együttműködést megalapozza, azt biztosíthatja. Másrészt, üzletpolitikai szempontból szükségszerű megoldás volt, az ars poetica hármas pontját szem előtt tartva, így tudta olcsóbban kínálni könyveit. Először a munkaközösség-vezetőknek küldött mintapéldányt, akik összegyűjtötték a rendelést, majd az igazgatóhelyettesek, iskolatitkárok is részt vettek a terjesztésben, melyért tiszteletpéldányt, kedvezményt vagy jutalékot kaptak.
Látható, hogy a pedagógusokra támaszkodott, akiknek munkájukért nem volt hálátlan.
Később minden iskola kapott tájékoztatót és megrendelőlapot. Ezen kívül a pedagógiai folyóiratokban – a Tanító, a Köznevelés, és később a saját újságjában is – jelentek meg hirdetések, tájékoztatók, riportok a kiadványokról.
A tankönyvi ügyintézőket, akik a gépi adatrögzítést végzik, az első pillanattól kezdve közvetlenül el lehet érni telefonon vagy e-mailben, a tankönyvbemutatókon pedig személyesen.
Ma már az 1998-ban országosan kiépített szakreferensi hálózat által a szakreferensek – megyénként egy, esetleg kettő fő, Budapesten négyen – tartják a közvetlen kapcsolatot a pedagó-

gus és a Kiadó között. Tájékoztatják, segítik a kollégákat, megismertetik és terjesztik a Kiadó tankönyveit, taneszközeit. Feltárják az adott terület iskolaszerkezetét, részt vesznek a Kiadó piackutatási tevékenységében, megismertetik az új akciókat, pályázati lehetőségeket, kedvezményeket. Tehát, a szakreferensek összefogják az adott területen folyó, a Kiadóhoz kapcsolódó minden szakmai tevékenységet.[4]
A megrendeléseket 2014-ig terjesztőkön keresztül fogadta a Kiadó. Ennek menetéről részletes leírást tartalmaztak a minden évben kiadott alsós és felső tagozatos tankönyv- és taneszközajánló tájékoztató füzetek.

A Kiadó ismertsége, kedveltsége, fontossága 98,2%-os volt a 1998-as tanulmány szerint (Karlovitz, 1999). Az ügyvezető a mai napig a legfontosabb kapcsolattartási formának tartja a személyes beszélgetést, ahol a kiadványt a kollégák kezébe tudja adni, fel tudja venni a szemkontaktust a pedagógussal és szinte a gondolataiban olvas.
A pedagógusok megfelelő tájékoztatását a sokrétű piac és a mind nagyobb mennyiségben megjelenő tankönyvek is szükségessé tették. Ennek kielégítésének formái a 2000-es felmérés szerint az alábbi sorrendben határozhatók meg: kiadói tájékoztatók, tankönyvi adatbázis, tankönyvbemutató, szakmai továbbképzések, szaklapok, tankönyvbörze, MPI könyvtár, szolgáltató pontok (Imre, 2000).
Ennek eredményét szem előtt tartva folytatta kapcsolattartási tevékenységét a Kiadó. Minden évben eljuttatja reklámkiadványát az iskolákba, melyekből minden pedagógus megismerheti a legújabb fejlesztéseket, átdolgozásokat, megrendelheti a Kiadó minden kiadványát.

A dolgozók létszáma évről évre emelkedett. Ez természetes, hisz a kiadott tankönyvek menynyisége az iskolák száma növekedett, valamint egyre több feladatot vállalt a Kiadó.
Kezdetben két adatrögzítő, egy könyvelő és egy irodavezető látta el a feladatokat.
Jelenleg 48 fő dolgozik Celldömölkön és 28 fő a budapesti székházban. A Kiadó szervezeti felépítését az 1. számú mellékleten lehet megtekinteni.

Esztergályos Jenő ma is[5] a felelős szerkesztője minden kiadványnak, vagyis a Kiadó összes könyvének, segédanyagaink, folyóiratoknak jogi felelőse és nyomdai megrendelője. Az alsós tankönyvek szakmai elbírálását is ő végzi.

A Kiadó a magyar tankönyvkiadók közül elsőként csatlakozott az ISO 9001-es minőségbiztosítási rendszerhez. Ennek köszönhetően még nagyobb szervezettséggel és rendszerben végzik a munkafolyamatokat, valamint hatékonyságuk is növelhetőbbé vált.

[4] 2014-ben központi tankönyvjegyzék megjelenésével várható a szakreferensek szerepének változása.
[5] 2014.június 5-ig van róla tudomásom.

Apáczai Csere János nevére azért esett az ügyvezető választása, mert az egyik legnagyobb magyar pedagógusnak tartja, aki nemcsak szeretett volna, hanem meg is tette a magyar ifjúság segítését a XVII. században. A Kiadó honlapján így hivatkozik a neves pedagógus szavaira: *„…azok közül, akik tanulmányaikban a magyar ifjúságot elő tudják segíteni,én a legkisebb, de azok közül, akik elő akarják segíteni, a legnagyobb vagyok.”*

3. Kiadványok

Ebben a fejezetben a teljesség igénye nélkül szeretném ismertetni a tankönyveket, segédanyagokat, folyóiratokat. Kiemelném az ezekkel elért szakmai elismeréseket és piaci sikereket.

3.1. Tankönyvek

Milyen a jó tankönyv? „Nem biztos, hogy erre a kérdésre pontos választ lehet adni." (Dr. Pál, 2010:11)

A Kiadónak alapításkor nyolc, a következő évben huszonegy és 1992-ben már harmincnégy kiadott könyve volt. 1995-ben negyvenhárom minősített tankönyve és összesen kilencvenkilenc kiadványa volt. 1997-re már száztizenkilencre ugrott a kiadványok száma. A Kiadó kiadványainak száma a 2000-es évre százötvenhét tankönyv és kétszer ennyi kiadványt tett ki. A kiadványok száma érzékelteti igazán a fejlődést, mivel a tankönyvvé nyilvánítás már több dolog függvénye a mai napig is. Jelenleg (2014. év) a rendelkezésemre bocsátott adatok szerint 672 kiadványa van a Kiadónak, melyekből kiemeltem a kézikönyveket és szemléltető eszközöket, interaktív tananyagokat (2. melléklet).

Első alkalommal az 1992/93-as tanévben szerepelt a tankönyvjegyzéken a 2-8.osztályos Helyesírási gyakorlófüzettel. Ekkor még a tankönyvírók elsősorban az alapító közeléből, jól ismert kollégák közül kerültek ki (pl: Nagy Márta, Devecseri László, Dörnyei László).

1992-ben jelent meg Az én matematikám 1-4. osztályosoknak, a Hétszínvirág, Hétszínvilág olvasókönyvek a 3-4. osztályosoknak.

A fenti három kiadványból az 1992/93-as tanévben a tanulók körülbelül kétharmada tanult.

Az 1994/95-ös tanévben alsó tagozaton már harminc tankönyvet jelentetett meg, majd a következő tanévben elkészültek kiadványai az 1-8. évfolyamokra is. Ezek a kiadványok a mai napig népszerűek és hasonlóan magas példányszámban fogynak.

2011-ben Frankfurtban a világ egyik legnagyobb Könyvkiállításán és Vásáron 110 ország 7500 kiállítója vett részt. 19 ország 51 tankönyvét nevezték be a Legjobb Európai Tankönyv Díj versenyére négy kategóriában: iskola-előkészítő, 7-11 évesig (alsó tagozat), 12 évestől (felső tagozat), interaktív tananyagok. Összesen 14 ország kapott díjat, köztük az Apáczai Kiadó Az én matematikám 2. évfolyamos tankönyvéért.

2012. év októberében, második alkalommal is megkapta a Legjobb Európai Tankönyv Díjat az 1. évfolyamos Az én matematikám tankönyvre.

Sikeres tankönyv a Daloskönyvem sorozat is 1-8.osztályokban, melyek eladott darabszáma alsó, felső tagozaton 1996-ra elérte a közel nyolcvannyolcezer példányt. Folyamatosan készültek hozzá a CD anyagok és interaktív tanagyagok, melyekkel a pedagógus munkáját megkönnyítve játékosabbá, színesebb lehet a tanórákat varázsolni a tananyag feldolgozása közben.

1999-ben a Kiadónak huszonnyolc olyan kiadványa volt alsó tagozaton, amely legalább hatvanezer példányban fogyott, míg felső tagozaton mindössze három.

A kiadók és kiadványok gyors bővülését jól szemlélteti néhány adatsor: a Minisztérium Tankönyvirodája által kiadott tankönyvjegyzék az 1993/94-es tanévben 552, az 1997/98-as tanévben 2480, kiadványt tartalmazott, az 1999/2000-es tanévben 4314 kiadvány szerepel rajta. Az egy tantárgyra jutó tankönyvek és segédkönyvek száma 10 és 20 között alakult évfolyamonként, a legnagyobb kínálat az 1, 5, és a 7. évfolyamon volt. (Imre, 2000)

A kutatások erre az időszakra egybehangzóan azt igazolják, hogy alsó tagozaton az Apáczai Kiadó a legfontosabb szereplő (77%), míg felső tagozaton jóval kevésbé (12%) (3. melléklet). Ennek magyarázata nagy valószínűséggel az alapító, Esztergályos Jenő ezen területen (alsó tagozat) szerzett harmincéves tapasztalata, szakmai felkészültsége, amely a felső tagozatra már nem vihető át, mivel ott más korosztálynak, pedagógiai kihívásoknak kell megfelelni. Amíg a tanítók a formai kivitelre, a közvetített ismeretanyagra és az alkalmazott pedagógiai módszerekre figyelnek jobban, addig a felső tagozaton oktatók a tankönyvek színvonalát helyezik előtérbe. (Tankönyvválasztás, 2000)

Itt kell megemlítenem, a 2013-as adatokat, melyek szerint a hazai tankönyvpiac meghatározó szereplője – a 2006 óta finn Sanoma-csoporthoz tartozó – Nemzeti Tankönyvkiadó, mely 2013 februárjától a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó nevet viseli. Övé a piac 30%-a, ezt követi a Mozaik Kiadó 28%-kal, majd az Apáczai Kiadó 22%-kal. (Joób-Spirk, 2013)

2013-ban azonban hetedszer is elnyerték az Apáczai Kiadó tankönyvei a kitüntető Magyar Termék Nagydíjat. A benevezett tankönyvek mind a hat kategóriájában megítélték e rangos címet, mely védjegy és garancia arra, hogy az Apáczai Kiadó tankönyvei magas színvonalon szolgálják a magyar oktatás ügyét: „Tankönyveink esztétikusak, szemet gyönyörködtetőek, értékes tartalmúak, ezáltal a pedagógusok számára a magas színvonalú oktatást, a diákoknak pedig az élvezetes tanulást teszik lehetővé." (Esztergályos, 2013)

„Véleményem szerint - általában - a jó tankönyv kiválasztódásához az akkreditáció fenntartása és szigorítása, a terjesztők anyagi érdekeltségen keresztül ható befolyásolásának kiikta-

tása után az iskolák/pedagógusok tankönyvvásárlással bizonyított szavazása elegendő kellene, hogy legyen."(Dr. Pál, 2010: 29)

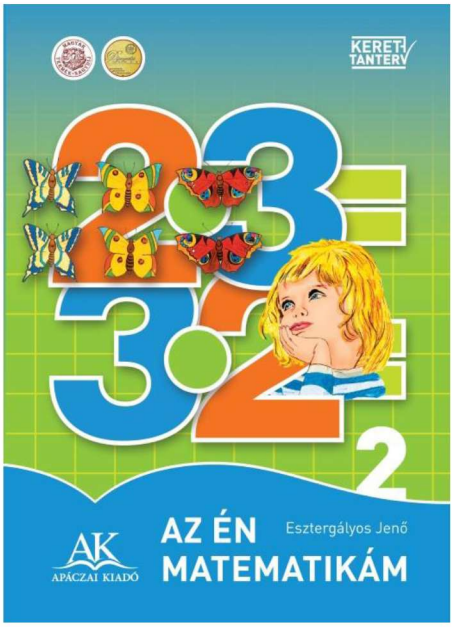

3.2. Segédkönyvek

A Kiadó fő profilja az alapításkor a segédanyagok, tankönyv kiegészítők voltak. Az idő során természetesen a tankönyvek vették át a főszerepet, de a pedagógusok munkáját segítő segédletek, segédkönyvek továbbra is jelen vannak a kiadványok között.
A segédkönyv fogalmát az alábbiak szerint találtam meg: *„segédkönyv az a könyv, szöveggyűjtemény, atlasz, munkafüzet, szótár, album, példatár, feladatlap-gyűjtemény stb., amely segítséget nyújt a tanulónak a tankönyv alkalmazásához, illetve a pedagógusnak a nevelő és oktató munkájához;"*[6]

Én a Kiadó kiadványai közül ide sorolom a szemléltető eszközöket, kézikönyveket, felmérő füzeteket, és a minden tanévre kiadott pedagógusnaptárokat.

Esztergályos Tanár Úr is tudta, hogy ismeretanyagunk 72%-át vizuálisan sajátítjuk el, ezért tervezett – a színes, szemet gyönyörködtető tankönyvek mellett – már a kezdetektől **szemléltető eszközöket**, táblákat is a kisiskolásoknak (4. melléklet). Itt kiemelném a Tanítói betűtartó készletet, mely falra akasztható és a betűkártyákkal, írásjelekkel segíti a szótag, a szó és a

[6] 5/1998.MKM rendelet 2§ (1)bek.f)

mondat összeállítását az első osztályosok számára. Így a tanulók vizuális, intuíciós képességeit felhasználva lehetőséget kínál kísérletezésre is, a gondolkodást fejlesztve.

A **Kézikönyveknek** egy részét, egy-egy osztálynyi megrendelés után ingyen megkapta a pedagógus. Ugyanakkor az alacsonyabb tankönyvrendelésekhez nem gazdaságos nyomdai példányt előállítani, így azokat a kézikönyveket a Kiadó honlapjáról ingyenesen tették elérhetővé, itt és a megrendelőlapon minden kézikönyv évfolyamonkénti bontásban megtalálható. Nagyon érthetően és logikusan egy-egy évfolyamon a tankönyv, munkafüzet és kézikönyv írója azonos személy. Ezzel is biztosítva a logikus, egységes és átlátható tankönyvcsaládok megjelenését. Néhány példa: Esztergályosné Földesi Katalin Kézikönyv Az én ábécém 1. tankönyvcsalád tanításához; Széplaki Erzsébet Kézikönyv a Nyelvtan és helyesírás 5. tanításához. A Kézikönyvek tartalmaznak helyi tantervi ajánlást, eltérő részletességgel tanmenetjavaslatot, néhány óravázlatot, a felmérések megoldását, a NAT-ban előírt képességek fejlesztéséhez gyakorlatokat. Ahol kell, hivatkoznak a tankönyv, munkafüzet oldal–és feladatszámára, az interaktív tananyag megfelelő fejezetére. Ugyanakkor elsősorban a felsőbb évfolyamon érvényesül a tantárgyi koncentráció elve is.

Külön meg kell említenem az Óravázlatok és tanítási tervezetek az 1. osztályt tanító nevelők számára című 2007-es kiadványt, amely a beküldött tanítói pályázatokból válogatott óravázlatokat tanítási tervezeteket tartalmazza a különböző első osztályos tantárgyaknak megfelelően. *„Valamennyi írás gyakorló tanító saját napi tapasztalatából született, tehát megvalósítható egyéni alkotás, mely – természetesen – magán viseli szerzője egyéniségét, tervezőkészségét, szaktudását, metodikai kultúráját, gyerekekről való tudását, ötletességét, eredetiségét stb.”* (Dr. Szilágyi, 2007: 4)

A feladatgyűjtemények a gyakorlást, a **felmérő füzetek** széles skálája a számonkérést könnyíti meg a kollégák számára. Természetesen mindkettő a tananyag logikáját követve, arra építve került kidolgozásra.

A 2013/2014-es tanévre kiadott **pedagógusnaptár** újdonsága, hogy minden hétre egy-egy egyszerű, rövid, de teljes kikapcsolódást biztosító játékot ajánl. Ezekben a naptárakban minden helyet kap – a Kiadó legfrissebb eredményei és tevékenységeinek ismertetése mellett – ami a pedagógus munkát segíti, megkönnyíti. Így belekerülnek a naptár mellett a nevezetesebb világnapok, a tanév rendje, értékelőlap, Magyarország térképe is.

3.3. Folyóiratok

A **Szivárvány heted 7 határon**[7] című folyóirat tanulmányozása közben azon kaptam magam, hogy olvasom az érdekesebbnél érdekesebb történeteket, a természet különlegességeiről szóló rövid cikkeket, kreatív ötleteket. Mindez színes, változatos külsőbe „csomagolva" évente 10 alkalommal (havonta) jelenik meg elsősorban az alsó évfolyamos tanulók számára. Rendszeres mellékletei: A/3-as méretű, kétoldalas színes poszter és fekete-fehér nyomású versenyfüzet. Alkalmanként egyéb színes melléklettel is kiegészítik, mint ahogy a 2014. januári számban egy A/2-es színes kétoldalas falinaptár volt. Az újság teljesen közvetlen és interaktív. A szerkesztő, Hajni néni köszönti minden alkalommal az olvasót. Ez után olvashatók információk az adott hónap jeles napjairól és a horoszkóp sem maradhat el.
A versenyek, az 1-4. évfolyamos diákoknak több síkon zajlanak, egyrészt papír alapon lehet beküldeni, másrészt Interneten, a honlapon[8] keresztül. Minden hónapban ajándékkönyvet sorsolnak a szülinapos megrendelők, a rejtvényfejtők, és az újságban található szelvények beküldői között. Folyamatosan motiválják a diákot az olvasásra, tanulásra, aktív közreműködésre. Az országos döntőket minden év március, április, május hónapokban folyamatosan szervezik a budapesti székházban. Elmondható, hogy ez a folyóirat miközben szórakoztat, bővíti az ismereteket, értéket közvetít a tanulásra, a kihívások leküzdésére ösztönöz.

A Kiadó szakmódszertani folyóirata a **Tanítás-Tanulás**[9], igaz néhány évvel fiatalabb az előző folyóiratnál, de színvonalában, értékrendjében annak megfelelően, közvetlenül szól a tanító és tanár kollégákhoz. Az Apáczai Kiadó tankönyvszerzői, valamint gyakorló pedagógusok írnak pedagógusoknak, az őket érintő és érdeklő témákban, melyek adott esetben cikksorozattá növik ki magukat. Kivehető mellékletként vannak óravázlatok minden számban, valamint műsorajánlók, ötletek az egyes ünnepekhez vagy akár a napközis, szakköri foglalkozásokhoz. Az újság folyamatos tájékoztatást nyújt a Kiadó által meghirdetett pályázatokról, eseményekről, továbbképzésekről is.
A kor kihívásainak megfelelően minden hónapban a lapban közölt cikkekből, írásokból a Kiadó honlapjára is tesznek fel néhányat.

Természetesen egyik folyóiratnál sem maradhatnak el a rendeléshez kapcsolódó kedvezmények és extra ajándékok, a Kiadó ars poeticájában /hármas pontjában/ megfogalmazottaknak megfelelően.

---

[7] http://szivarvanyujsag.tudastar.com/tanitoknak/szivarvany
[8] www.apaczai.tudastar.com
[9] http://szivarvanyujsag.tudastar.com/tanitas-tanulas-magazin-111006143701

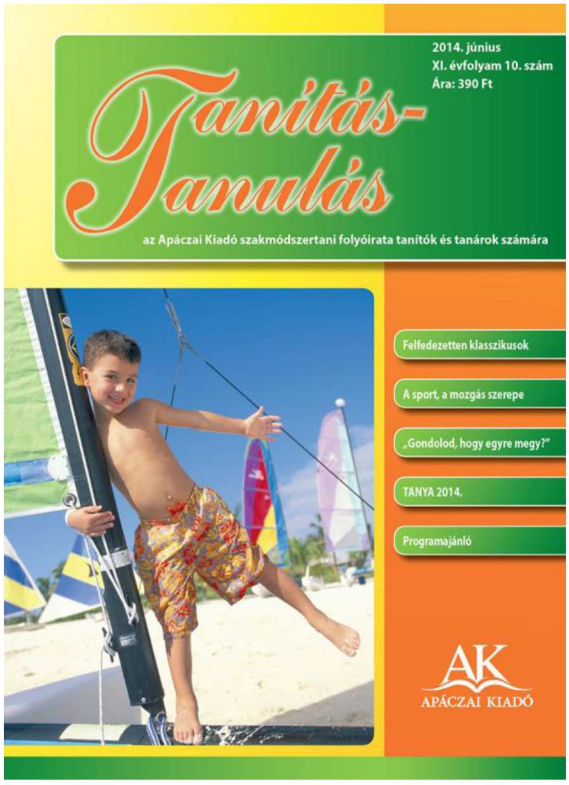

A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG ÉS AZ ALKOTÓTEVÉKENYSÉG KAPCSOLATA

A környezettudatos gondolkodáshoz vezető út többféleképpen bejárható. Hatásos törekvések alapozhatók a gyermek alkotókedvére: a játékkészítés öröme, az alkotás utáni vágy valóban mozgatórugó a gyermekek viselkedésében.

CSEH GABORNÉ NAGY EMŐKE

A környezeti nevelés és tudatformálás során a cél bizonyos ismeretanyag, gondolkodásmód, viselkedésminta változatos módszerekkel történő átadása és rögzítése, hogy minél felelősségteljesebb magatartást tanúsító emberek éljenek a jövőnk érdekében.

Míg valaki eljut a környezettudatos gondolkodás és cselekvés igényéig, részleges ismeretéig, hosszú megismerési folyamatot jár be. Épp ezért fontos már gyermekkorban a „zöld érzék" fejlesztése, mind érzelmi, mind ismereti alapon. Náluk szükséges elsősorban elkezdeni életkorukhoz és érdeklődésüknek megfelelően a környezettudatos gondolkodás kialakítását, az ismeretek megszerzését, hisz ők fogékonyabbak és rugalmasabbak, mint az idősebb korosztály. A környezeti nevelésben a vizuális ingerek alkalmazásának sokrétű lehetőségei rejlenek. A gyerekek érdeklődését valamint alkotókedvét kihasználva és összekapcsolva fantasztikus alkotások jöhetnek létre, melyek vizuális élményként a többiek szemét is felnyithatják környezetünk szépségeire, a földi élet csodáira, védelmének lehetőségeire.

A látva, rajzolva, festve, mintázva megismerés tehát a látási-megismerési cselekvések, munkavariációk, alkotó cselekvések és magasabb szintű élmények átélésének sorát jelenti. Az olyan alkotófeladatok végzésekor tehát, amik kapcsolódnak környezetünk bármely eleméhez, annak alaposabb megismerése és a látásmód fejlesztése történik a kreativitást is felhasználva és fejlesztve.

Eddig fel nem fedezett részletekre csodálkozhatunk rá tanulmányrajzok készítése során. Feladatunk ilyenkor a mind alaposabb megfigyelés és minden apró részlet visszaadása. A formák és színek megfigyelése, a rész-egész kapcsolata és az ábrázolt természeti forma kapcsolata a valóságos funkciójával, a környezetben betöltött szerepével, új összefüggéseket láttat meg. Az a praktikusság, ahogy egy növény fel van építve, a természeti formák funkcionális csodáit mutatja meg. Tanulmányrajzoknál, ha megvan a rácsodálkozás élménye, apró kis részleteket fedeznek fel, ami gyönyörködtet és még eddig felfedezetlen volt. Még ha nem is sikerül az alkotásokon visszaadni, akkor is ráirányítja a figyelmet a részletekre, tiszteletet vív ki magának az addig egyszerűnek vélt növény.

Amikor rájövünk, hogy milyen fantáziadús részletek, formák fedezhetők fel kis odafigyeléssel, a valóság alaposabb megfigyelésének igénye a személyiség részévé tud válni, immár alkotótevékenységtől függetlenül is. Nemcsak az egészet, hanem a részleteket is megnézzük. A cselekvés és a feladatra koncentrálás által kialakul egy személyes, érzelmi kötődés, a közömbösséget felválthatja az odafigyelés, a kíváncsiság, a pozitív hozzáállás.

A megismert, megszerzett kép-fogalmi ismereteinket nem csupán elfogadjuk, hanem továbbgondolással, továbbtervezéssel hasznosítjuk is. Igényeink szerint újra és újra összeépítjük, más és más kapcsolásokba rendezzük, valami újat kitalálunk általuk és belőlük.

A Földünkön élő növények vagy állatok tulajdonságainak megismerése, tanulmányozása után például azok tipikus jegyeit kiemelve egyedi ötletekkel, fantáziával különleges, újragondolt alkotások tudnak létrejönni. Ezek készítésekor többszöri visszacsatolás, az eredeti újra megfigyelése szükséges.

Környezetünk bármely elemének többszöri megfigyelése által

- a részletek jobban elmélyülnek,
- az ismeretek alaposabbak lesznek,
- az esztétikai igényesség is növekszik.

A valóságtól való elvonatkoztatás új dimenzióba helyezi a természeti formákat, az esztétikum, érdekesség erejével a többi ember érdeklődését is felkelti az alkotások és az eredeti forma iránt.

26

KÖNYVAJÁNLÓ

Kozári Dorka

Marcsi szeretetre vágyik

Minden kiscica megérdemli a puha, meleg kanapét, a cirógatást és a langyos tejecskét. Marcsi is erről álmodozott az állatkereskedésben, ahol eladásra kínálták. De nem minden cicának van szerencséje. Néhány közülük rossz kezekbe kerül. Marcsinak sem volt szerencséje – elsőre… „Ez a gazda nem jó gazda!" – gondolta Marcsi, és fogta magát, útnak eredt a nagyvilágba, hogy megtalálja az igazi szerető gazdát magának.

Csakhogy a nagyvilág igen veszélyes hely egy olyan kicsi cica számára, amilyen Marcsi. Ezernyi kaland és megpróbáltatás után végül vajon teljesülhet-e az álma? Lesz-e szerető, gondos gazdája?

Meglátod, ha elolvasod Kozári Dorka mesekönyvét.

Geronimo Stilton

A nevem Stilton, Geronimo Stilton

Stilton egy minden lében kanál firkász. Lelkes csapatával igyekszik a végére járni Rágcsália rejtélyeinek. Márpedig Egér-sziget fővárosa csak úgy bővelkedik a felgöngyölítendő ügyekben! Titokzatos eltűnések, műkincslopások – ezek még a pitiáner fajták közül valók… És Geronimo utazni is nagyon szeret. Sárga repülőgépén bárhová eljut, ahol szükség van rá. Mert bizony megesik, hogy a gonosz Kalózmacska-banda nem kisebb célt tűz ki maga elé, mint hogy elloplják az Eiffel-tornyot!

A közepesen bátor (de legalább elképesztően mázlista) egérriporterrel találkozhatsz a mesecsatornákon. Könyv formában kiadott kalandjai is több polcon sorakoznak a boltokban. Nem csak érdekes a sztori, amit gyönyörű, vidám rajzokkal illusztráltak, hanem rengeteget tanulhatsz is belőle! Mert Geronimo bármerre jár, mindent megnéz, mindent lefényképez – és megmutat neked. Tarts vele!

Szivárvány 33

4. A Kiadó internetes világa

A világ változik! Ezt mindannyian érzékeljük, az élet felgyorsult, a számítástechnika mindennapi felhasználása egyre mélyebben érinti az oktatást, így a tanítók tevékenységét is.
Az Apáczai Kiadó ezt felismerve honlapja[10] mellett több internetes felületen törekszik a pedagógusok tevékenységét segíteni, megkönnyíteni, információforrást biztosítani. Ezekről szeretnék itt néhány gondolatot megosztani a 2014/2015. évi taneszköz ajánlatban közölteknek megfelelően.

Az **Apáczai Tudástár**[11] egy olyan komplex, egyedi oktatási keretrendszer, amely kulcsrakész megoldást biztosít a tananyagok központi tárolására, azok egyszerű elérhetőségére, módosíthatóságára, illetve bővítésére. Ezen kívül felkínálja a tanítók és diákok közötti kapcsolattartást, információcserét az egységes és bárki által könnyen kezelhető felületen. Mindehhez csak egy regisztráció szükséges, mely által a tanító/tanár saját virtuális osztályt alakíthat ki és megoszthatja tananyagát, feladatait közösségével. A weblap további funkciói között szerepel: az E-tananyagok, E-tankönyvek, élményanyagok, rövid videofilmek, zenei segédanyagok, online interaktív tábla. Itt lehet a korábban említett internetes tanulmányi verseny feladataihoz hozzájutni.

Az **Apáczai Kocka**[12] egy feladatkészítő szoftver, melynek segítségével a kollégák tananyagokat, játékos gyakorlófeladatokat hozhatnak létre, ezekkel támogatva a tananyag elsajátítását, elmélyítését, az ismeretek begyakorlását. A fejlesztés során fontos szempont volt, hogy ezek a feladatsorok a későbbiekben digitálisan és papír alapon is elérhetők legyenek. A cél az volt, hogy a szakmai követelményeknek megfelelő, magas minőségű, a pedagógus számára könnyen használható termék szülessen. 2012-ben e termékéért is átvehette a Kiadó a Magyar Termék Nagydíjat.

APÁCZAI Kocka INTERAKTÍV FELADATKÉSZÍTŐ

[10] www.apaczai.hu
[11] apaczai.tudastar.com
[12] kocka.apaczai.hu

Az **Apáczai feleltető**[13] rendszer a tankönyvek fejezeteit követve on-line, előre szerkesztett kérdéssorokat bocsát rendelkezésre, melyeket szabadon kiegészíthet, vagy éppen törölhet a felhasználó. A kérdéssorok kitöltését követően azonnali információt kap a pedagógus, még a dolgozatjavítástól is megkíméli magát.

Magicbook[14] termékével a Kiadó arra próbált felkészülni, hogy a jövőben – de már napjainkban is – a virtuális világ kerül előtérbe. Olyan digitális könyveket kíván létrehozni, amelyek a jövőben akár teljes értékűen kiválthatják a papír alapú kiadványokat. A rendszer alkalmas a modern táblagépes óravezetésre, a gyors és minden tanulót egyedileg mérő értékelésre, a jutalomrendszerre, amelyből osztályzat is születhet, valamint az egyéni tartalmak rögzítésére

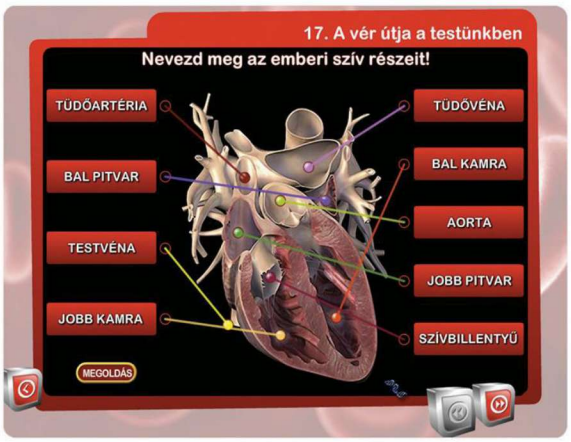

[13] felelteto.apaczai.hu
[14] www.magicbook.hu

5. Képzések

Esztergályos Jenő az interjú során 2004-re datálta a tanárképzések indításának gondolatát. Három nagy csoportot választott külön: TÁMOP-os továbbképzések, Tanítók Apáczai Nyári Akadémiája (TANYA)[15] és a kinti bemutató tanításokat.

Az **akkreditált pedagógus-továbbképzési** programokat folyamatosan hirdetik a honlapon, a taneszköz ajánlókban, valamint a pedagógusnaptárban is. A képzések mindig a legkorszerűbb ismereteket és módszereket igyekeznek közvetíteni a pedagógusok számára. A választásnál nem utolsó szempont, hogy elvégzésükkel a 7 éves ciklusban szükséges pontok is begyűjthetők, továbbá a 30, 60 órás képzések (5. melléklet) jól hasznosíthatók a köznevelés tartalmi modernizációját elősegítő pályázati programok megvalósításában is.

A **bemutató tanítást** vagy a tankönyv szerzője tartja, vagy aki abból tanítja az adott tanulócsoportot. Az ügyvezető elvárása, hogy a résztvevő pedagógusok között másik iskolából is legyenek, akik az itt hallott és begyűjtött tapasztalatokat továbbviszik, átadják. Szakdolgozatom írása során szívesen belenéztem volna egy bemutató tanításba, de sajnos nem volt rá lehetőségem.

5.1. Tanítók Apáczai Nyári Akadémiája

A Kiadó 15 éven át /1998-2013/ minden év júniusában a tanévet záró hét utáni héten rendezte meg a Tanítók Apáczai Nyári Akadémiája (6. melléklet) továbbképzését. Ez az intenzív 6 napos képzés nem csak szakmai megújulást adott, hanem a szabadidő aktív eltöltésére, tartalmas szórakozásra is lehetőséget biztosított.

A délelőttök során, a gyakorlaton volt a hangsúly. A tankönyvszerzők, szakértő munkatársak a taneszközök módszertani hátterét és a gyakorlatban való alkalmazását mutatták be. Itt nyílt lehetőség az interaktív tanagyagok és az új, innovatív módszerek kipróbálására is.

Délutánonként olyan rangos előadókat lehetett meghallgatni, mint prof. dr. Bagdy Emőke klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, szupervizor; prof. dr. Czeizel Endre orvos genetikus, az orvostudományok akadémiai doktora; dr. Vass Vilmos az ELTE PPK Oktatáselméleti tanszék oktatója és még sorolhatnám.

Az estéket pedig változatos helyszíneken közös programokkal, vacsorával töltötték.

[15] Az idei évben 2014. nyarán már nem került megrendezésre.

A tanfolyam végén kitöltött kérdőívek között, az elégedettséggel kapcsolatos kérdésre, többek között ezt a választ találtam: *„Barátságos légkör, forgószínpadszerű, szervezett, gyakorlatias foglalkozások, jól felkészült, neves előadók, változatos szabadidős programok…”*

Úgy érzem, a válasz egyértelműen tükrözi, a Kiadó szándékainak teljesülését. A hallgatók itt olyan egyedülálló továbbképzés részesei lehettek, mely nemcsak szakmai megújulást biztosított, hanem a látókör bővítésével új kapcsolatokra is szert tehettek a kellemes, jól megszervezett szabadidős programok során.

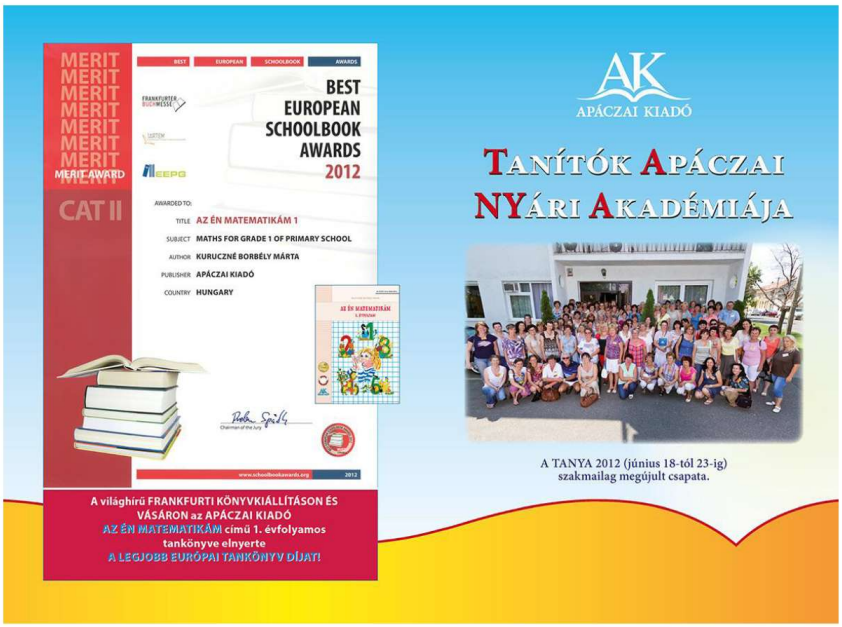

6. Alapított díjak, pályázatok

A Kiadó alapítója, Esztergályos Jenő mindig is nagy tisztelettel és elismeréssel beszélt pedagógus kollégáiról. A Kiadó néhány éves működése után már érlelődött a gondolat, hogy ennek megfelelő módon és körülmények között hangot is adjon. Ahogy a Kiadó robbanásszerűen megjelent az oktatási rendszerben, folyamatosan jöttek a lehetőségek és az ötletek ennek megvalósítási formáira, a pályázatokra, díjakra.

6.1. Ki lesz az év legjobb tanítója?

Ez az országos tanítási versenypályázat a végzős tanítóképzős hallgatókat célozza meg, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a három lépcsős verseny során kiválasztódjon az az egy-egy tanítójelölt, akit az elbírálók szakmailag, didaktikailag, módszertanilag a legkiválóbbnak tartanak. A három tantárgy kategóriában /magyar, matematika és környezet/, nem kis munkával elnyert díj nemcsak a pályázó hallgatót, hanem a szakvezetőt is megilleti. A bírálatot a Kiadó szerzői és a szakreferensek végzik, a döntő helyszínén pedig a szakma jeles képviselői, tanszékvezető, gyakorló szakvezető tanítók értékelik a versenyzők helytállását.
A Kiadó így járul hozzá a végzős tanító jelöltek módszertani kultúrájának tudatos ápolásához és fejlesztéséhez.

6.2. GENIUS Apáczai Diploma Díj

Ezt a Díjat a 2000-es évek elején az ügyvezető igazgató, Esztergályos Jenő az Apáczai Csere János Alapítványon keresztül hívta életre, azon gyakorló pedagógusok számára, akik a tanítást, nevelést élethivatásuknak tekintik.
A Díj elnyerésének tíz pontba szedett feltételei (7. melléklet) egyértelműen a tisztességre, szeretetbe ágyazott hazaszeretetre való nevelést helyezik előtérbe, szem előtt tartva a gyermek érdekeit, a legcélravezetőbb módszerek, szakmai kompetenciák alkalmazásával. Ezzel a díjjal inkább a tapasztalt, már legalább 20 éve tanítói, tanári pályán lévő kollégákat kívánja a Kiadó motiválni további sikereikhez. A szakmai életpálya bemutatásán túl szükséges ajánlás, javaslat, értékelés csatolása is a pályázathoz, melyeket az adott iskola igazgatója, tantestülete vagy akár a község polgármestere is írhat. Méltán nevezik a Pedagógusok Kossuth-díjának.

6.3. COMENIUS Diploma Díj

Az Alapítvány e díj által szeretné erkölcsi és anyagai elismerését kifejezni a szakértők és szaktanácsadók számára, azért a segítőkész hozzáállásért, amelyet az apáczais tankönyvekkel dolgozó pedagógusok minőségi munkájának fejlesztéséért tesznek. Ezáltal hozzájárulnak a nevelés-oktatás hatékonyságának fokozásához. Szintén javaslat útján nyerhető el, melyet tankönyvszerző, területi szakreferens, a Megyei Pedagógiai Intézet, általános iskola, középiskola tehet. A feltételek közül (8. melléklet) kiemelném a mentori tevékenységet, a Kiadó szakmai, módszertani munkájában való aktív részvételt.

6.4. „ZENIT" 41 Apáczai Diploma Díj

Az Esztergályos Zsolt emlékére létrehozott díj azoknak ítélhető oda, akik 41 éves korukig kiemelkedtek pedagógusi szorgalmukkal, kitartásukkal, igényes munkájukkal valamint eredményesen tevékenykedtek a tankönyvkiadás területén. A feltételek a Genius Díjhoz hasonlóan tíz pontba vannak szedve és ajánlás útján nyerhető el.
A Díj megbecsülése azoknak, akik munkájukat Esztergályos Zsolt ügyvezető emlékéhez méltóan végzik: kellő megfontoltsággal, okosan, célratörően, felelősséggel, jóindulattal, a másikat soha meg nem bántva, a gyermekek iránti elkötelezettséggel. Megbecsülése azoknak, akiknek életvitelük: „Szeretni annyi, mint felelősséget vállalni.". (Esztergályos, 2006.)

6.5. Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel

A legkorábban megjelent és a mai napig élő pályázata a Kiadónak az Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel. Ebben az esetben a tankönyvet, használó pedagógus írhatja meg tapasztalatait, értékelését, elemzését, bírálatát a kiadványról. Ezekre a tankönyvíró válaszol, és amennyiben szükségesnek ítélik meg, végrehajtják a módosításokat a kiadványon. Az értékes javaslatokkal a könyvek színvonala emelkedik, mind felhasználó barátiabbá válnak, megkönnyítve ezzel az oktatói munkát is. Ezzel úgy is mondhatjuk, mindenki jól jár, díjazásban részesül a bíráló pedagógus és a tankönyvíró, valamint a kiadvány szakmaiságának növekedésével a Kiadó is.

Láthatjuk, hogy a szakma minden szegmensébe igyekszik a Kiadó megkülönbözetett figyelmet fordítani a kiemelkedő munkát végző kollégákra. Legyen az kezdő tanító, gyakorlott pedagógus vagy már oktatási szakértő, szaktanácsadó. Minden évben a díjátadók helyszíne a méltó környezetet biztosító budapesti központ díszterme. Itt a díjkiosztón ünnepélyes keretek között vehetik át a pályázók nyereményeiket.

OKLEVÉL

részére, aki a

„ZENIT 41"
APÁCZAI DIPLOMA DÍJ
KÜLÖNDÍJÁT

kapta.

Tősgyökeres sárrétudvariként jól ismeri az ott élő embereket, átérzi és a gyermekeken keresztül tapasztalja is a mindennapok nehézségeit. A magyar nyelv ápolását, értékeinek megőrzését tartja szem előtt munkája során, és ezt sikerrel adja át tanítványainak. Fáradságot nem kímélve azon igyekszik, hogy a tanítványaiban megcsillanó tehetséget tökéletesre csiszolja. Felzárkóztató foglalkozásain szívesen vesznek részt azok a tanítványai is, akiknek nincs lehetőségük az otthoni tanulásra, mert életkörülményeik ezt nem teszik lehetővé.

Kiemelkedő munkássága mindenki előtt követendő példaként szolgálhat.

Celldömölk–Budapest, 2014. 04. 10.

Rozmán László
a kuratórium elnöke

AK
APÁCZAI KIADÓ

Esztergályos Jenő
az Apáczai Kiadó
ügyvezető igazgatója

Oklevél

részére

az Országos
Apáczai Tanítási Versenyen
elért I. helyezéséért.

Elért teljesítménye: 97%

AK
APÁCZAI KIADÓ

Celldömölk–Budapest, 2014. április 10.

Esztergályos Jenő
ügyvezető igazgató

7. Interjú a Tanár Úrral

Szakdolgozatom témájához kapcsolódóan a Tanár Úr személyiségének megismerése nélkülözhetetlen. Én egy fejezetet szánok arra, hogy bemutassam egy interjúban Esztergályos Jenő Tanár Urat, mint személyiséget, mint pedagógust, mint kiadóvezetőt, felvázoljam az életpályáját.

Fülöp Orsolya (a továbbiakban F. O.): – Magánkiadásban már 1990 előtt jelentek meg könyvei. Azt tudom, hogy alulról építkezett. Az alsó tagozatos kiadványokkal kezdte és a kisebb, vidéki iskolákat kereste fel. Innen próbált terjeszkedni. Ezt így jól látom? Honnan született az ötlet, hogy ezt folytatni kell?

Esztergályos Jenő (a továbbiakban E. J.): – Az eredeti végzettségem tanító, innentől kezdve ahhoz – úgy gondoltam – értettem szakmailag a lehető legtöbbet. Ezért a tanítási gyakorlatom mellett megpróbáltam tovább képezni magam. Legelőször elvégeztem a rajz szakot, majd a pedagógia szakot, azt követően a tudományegyetemen pedagógiai-pszichológiai karon a főiskolai tanári, és előadói szakomat. A tankönyvkiadásnál úgy indult a dolog, hogy először csak – az akkor még állami tankönyvkiadás – nem tankönyveket, hanem úgymond munkafüzeteket, segédkönyveket adtunk ki. Az első lényeges a „fogalmazásgátló" munkafüzet volt. 4., majd 3. osztályban is. Említésre méltóak még más könyvek is, amelyeket kiadtunk, nem fontossági sorrendben, de érzelmileg is nagyon kötődtünk a Jézus Krisztus élete és tanításai című könyvhöz, A magyar ünnepek című kiadványunkhoz. Ezek mellett több más kiadványt is készítettünk, melyeket akkor a pedagógusok rendkívül nagy tetszéssel és örömmel fogadtak, hiszen az állami tankönyvkiadás szürkeségében mindenért rendkívül hálásak voltak. A felsős irodalmi lexikonok is fontosak voltak, – hiszen tankönyvet nem adhattunk ki, sem munkafüzetet ott már – melyekben mindazok az ismeretek megjelentek, amik szükségesek 5.6.7.8. osztályban.

1990. május 10-e a Kiadó hivatalos alapítási dátuma. Ennek volt előzménye, mint ahogy az előbb elmondtam. Az első évben már 44,4 millió volt a bevétel, második évben a forgalom 93,2 millió volt, a harmadik évben pedig már 244,4 millió. Tehát ez egy óriási üstökösként való berobbanását jelentett a tankönyvpiacon.

Lényeges dolgok: legelőször az Én matematikám tankönyvcsalád volt az, ami nagy sikert aratott. E mellett elkészítettük az olvasókönyveket alsó tagozatban a Hétszínvarázs, a Hétszínvirág, és a Hétszínvilág olvasókönyveket, melyek igen magas példányszámban, 70-80 ezer darabbal jöttek le. Akkor még nyilván magasabb volt a gyereklétszám is, de a szakmai sikerünk is elengedhetetlen volt.

Három kiadói arc poeticánk volt.

- Az első: olyan szép könyvet kell készíteni, amibe beleszeret a gyerek.
- A második: olyan jó könyvet kell szerkeszteni, amiből csak jól lehet tanítani, és eredményesen lehet továbbmenni.
- Három: elfogadható áron kell kínálni ezeket a könyveket. Ebben egy olyan hátsó gondolat volt, hogy azoknak a szülőknek, akik 1-2-3 vagy több gyermeket adnak a hazának, ne kelljen nagyon kinyitniuk a pénztárcájukat, ha apáczais könyvet akarnak rendelni.

Az előbb elmondott tankönyvek mellett, nyilván elkészítettük a környezetismeretet, A mi világunk címmel, aztán kiadtuk a Daloskönyveinket – énekes könyvek ezek tulajdonképpen. Majd a technikát is. A rajzból kicsit később dolgoztuk be A képzelet világa című tankönyveinket, melyek szintén magas színvonalúak.

A felső tagozatba kicsit később léptünk. Ott a magyar könyveink a sikeresek – főleg a magyar nyelvtan. Az irodalom is jórészt. Kezdetben úgy tűnt, hogy sikeresek lesznek a biológia és földrajzkönyveink is. Ezek mellé elkészítettük a fizikát, a kémiát, a technikát is, de ezek kevésbé értek el magas példányszámban sikert, csak 5-7 ezer példányszámot értek el.

F. O.: – Hol járunk ekkor évszámban, az időben?

E. J.: – 1990-92-ben az alsós könyveket már leterítettük. A felsősökkel 1993-tól indultunk. Felsőben külön ki kell emelni a Daloskönyv sorozatot, ez az alsós szerves folytatása, melyek eléggé meghódították a piacot. A mai nappal természetesen már átdolgozásra kerültek.

Talán annyit kell ehhez hozzátenni, hogy ezeket a könyveket szakmailag az aktuális oktatási trendekhez mindig hozzá kellett igazítani. Most a nemzeti alaptantervhez és a kerettantervhez.

Ennek megfelelően már a tavaly szeptemberben ott volt az iskolákban az első és az ötödik évfolyamos tankönyvcsaládunk. Az idén pedig már a második és a hatodik évfolyamos tankönyvcsaládot is elkészítettük a NAT és a kerettanterv alapján. Most erőteljes nagy munkában vagyunk, mert szeretnénk a harmadik és hetedik évfolyamos könyveinket is elkészíteni. Most úgy állunk, nem egyértelmű a helyzet… Egy nagy ugrással előbbre lépünk, mert 2014. június 5-én 16 óra 40 perckor aláírtuk a szerződést, melyben az Apáczai Kiadó 100 %-os tulajdonrésze az állam kezébe került. Addig 100% tulajdonrészben Esztergályos Jenő volt a tulajdonos. No…

Hát most nyilván a jelenleg EMMI miniszter Balogh Zoltán, illetve az OFI főigazgatója, dr. Kaposi József, valamint az új államtitkár, Szunyiné dr. Bertalan Judit afelé mennek majd, hogy állami könyvkiadásukat erősítsék meg. Ezt kb. 70-75%-ban képzeli állami tankönyvből,

a többit magánkiadásokból szeretnék kiegészíteni. Az első nagy lépés ehhez megtörtént. Jelenleg a Nemzedékek Tudása és az Apáczai Kiadó van ott a tankönyvpiacon, ami nagyon örvendetes. Az Apáczai Kiadónak a tavalyi példányszámokhoz képest nagyon szépen megemelkedtek a tankönyvek megrendelései: 3.854.000 példányt rendeltek, főleg az alsó tagozaton. Ebben mindenképpen része van annak a komoly szakmai munkának, amelyet mi fejlesztettünk ki, de nyilván annak az oktatáspolitikának is, amelyik most meghatározza, (az előbb, ahogy hallhattad az állam) a tankönyvellátás nagy volumenét. Az OFI XXI. századi új generációs tankönyveket készít, a tankönyvek mellé elkészíti az interaktív tananyagaikat is. Mi ebben egy kis lemaradásban vagyunk, mert az első projektünk az nem úgy teljesült, ahogy szerettük volna. Most munkálkodunk azon, hogy augusztus 22-én, amikor megkezdjük a tanévet a továbbképzéssel, ott lehessünk és bemutathassuk nemcsak a demókat, hanem az 1.,2.,5.,6. osztályos anyagokat is.

Azt nyilván te is tudod, a tankönyvterjesztés már tavaly is állami tulajdonban volt (KELLO Könyvtárellátó Vállalat). Nagy büszkeséggel mondhatjuk el, hogy Celldömölkön van az egyik vidéki bázisraktár.

F. O.: – Egy kicsit kanyarodjunk vissza az időben. Hogyan emlékezik vissza az első tankönyvbemutatóra?

E. J.: – Az első bemutatóm még a Kiadó megalakulása előtt volt. Én még szakfelügyelőként dolgoztam Vas megyében, részt vettem az 1974-1978-as tanterv munkálataiban és megismerkedtem Kovács Géza Somogy megyei kollegámmal, aki később Gyékényesen lett igazgató. Ő hívott meg oda. Az volt a kérésem, hogy elmegyek hozzá tankönyvbemutatóra, de hadd menjek be egy osztályba tanítani. Hát a harmadik osztályban vártak a gyerekek és 47 kolléganő. Úgy zajlott, hogy megkérdeztem a gyerekeket: Na ki szeret közületek játszani? Először azt hitték, nem jól hallanak. Aztán mikor másodszor, harmadszor is elhangozott a kérdés, kezdtek a kezek a magasba emelkedni. Aztán didaktikus oktatójátékokat játszottunk végig, de ennek sokkal jobban örültek a körbe ült kollégák. A látottakat, hallottakat az órákon is jól tudták hasznosítani. Hát most nem ilyen bemutató tanítást tartunk. Akkor, ott ad hoc módon kihasználtam a helyzetet, mert egy jó tanítónak, pedagógusnak minden helyzetben alkalmazkodnia kell… Utána természetesen bemutattam nekik a könyveket, amiket elvittünk és elbeszélgettünk. Ezt mindig úgy kell tenni, hogy odaadjuk a tanítónak a kezébe a könyveket, nem csak én mutogatok.

F. O.: – Volt-e valamilyen pedagógus példaképe a Tanár Úrnak?

E. J.: – Mi még annak idején a középiskolai tanárképzésben vettünk részt. Ott volt egy csodálatos ember, Szendrő Jánosnak hívták. Tőle örököltem meg a tövisgyerek kifejezést, ami most a 2 és 3H-s gyerekeket jelenti, vagyis, hogy a rossz, szegény sorsú, vásott gyerek mellé kell odaállni. Már másodikba mentünk hospitálni és a szünetekben nekünk kellett a gyerekekkel foglalkozni. Valamilyen játékkal készültünk rá, ott bedobtak bennünk a mélyvízbe, nem volt mese… Három év alatt el tudtuk dönteni, hogy tanítónak való vagyok, vagy sem. Ez egy nagyon jó dolog volt.

F. O.: – Azt a képzési rendszert jónak találta?

E. J: – Az a képzési rendszer akkor nagyon jó volt. Hangsúlyozom, ami nagyon-nagyon hasznos volt, hogy a legérzékenyebb korban ismerkedtünk meg a „munkánknak az alanyával", a gyerekkel.

F. O.: – Így érzelmileg közelebb tudott kerülni a gyerekekhez, jobban tudott azonosulni a problémáikkal?

E. J.: – Maximálisan. Jelenleg, ha érettségi után elmegy, hiányzik egy éves „beválást" bizonyító lehetőség. Én egy évet kiraknám, azokat, akik tanítók vagy tanárok akarnak lenni az iskolákba, ahol különböző pedagógiai segéderőként ott lehetnének.

F. O.: – Most ugye a négyéves képzés után egy évet gyakornokoskodik a már diplomázott pedagógus, de ez már úgymond utólag van.

E. J.: – Így van, akkor már nem tudja eldönteni. Tehát nagyon sok a pályaelhagyó, nemcsak pénzügyi oka van, hanem akkor jön rá, hogy én nem ilyen lovat akartam… akkor már kicsit késő és szenved, ő és a gyerekek is.

F. O.: – Említette hogy mindig megfeleltek az adott oktatási politikának, állami elvárásoknak, de mennyire lehetett e mellett mint magánkiadó megvalósítani a saját elképzeléseit, elgondolásai? Azt tudjuk, hogy nemzettudatosságot is szem előtt tartotta.

E. J.: – Az első a szakmaiság, mindig! Szakmailag kifogástalan apró lépésekre való a tananyag, megtanításának maximális biztonságát nyújtjuk mi a könyvekben. Olyan algoritmus szerint adjuk a feladatokat, hogy aki ebből a könyvből, így tanít, azt betartja, az csak jól taníthasson. Tehát, csak jól lehessen tanítani a könyveinkből /ars poetica 1/.

Nyilván a második az a nemzettudat, magyarságtudat, amelyik a mi tankönyveinkben bent van. Az „átkosban", annak idején részben megvolt, részben nem volt meg… Aztán a rend-

szerváltás, változgatás után másként lettek a dolgok, de nyilván az emberben mély nyomokat hagyott az a nevelés, ami akkor volt.

F. O.: – Igen, igen a Tanár Úr is ott nőtt fel és mégis…

E. J.: – Igen Orsikám, csak tudod, engem kézen fogtak, aztán vagy elvittek, vagy elküldtek a templomba. 1948-ig aki nem ment el, azért kapta a pofont, utána meg azért, hogy miért ment templomba. Tehát ez egy ilyen ellentmondásos kor volt. Bennem, bennünk szinte mindegyikőnkben belülről gyökerezett az a népiségéből eredő, nemzetet megbecsülő, magyarságunkat tisztelő tudat, ami bennünk meg is volt. Ez bizonyára a keresztényi neveltetésnek is köszönhető volt.

F. O.: – Honnan van a kitartása, ereje, hogy sok éven át, akadályokkal terhesen is vitte a Kiadót?

E. J.: – Hát tudod, 13 évesen meghalt az apám és nekem kellett megfogni az eke szarvát, aratni, kapálni, állatokkal dolgozni. Sok minden kell ahhoz, hogy az ember helyt álljon az életben, tehát nem biztos az, hogy akit óvnak, féltenek és kímélnek a megpróbáltatásoktól jobban megállja a helyét…

F. O.: – Gondolta volna, hogy ekkorára növi ki magát a Kiadó?

E. J.: – „Gondolta a fene…" – Arany Jánosnak tulajdonított mondással élve. Az egyik lépés jött a másik után, amit meg kellett tenni. Az, hogy belesodródtunk, ennél azért több tudatosság volt. Balogh Zoltán miniszter úr mondta nekem: Te vagy a tankönyvkirály! Nem, nem! Köszönöm én nem, én szürke egér vagyok. Egy euróért elvállaltam a tankönyvkiadás mentorálását, ebbe azért nagyon sok minden benne van. Ezalatt a 24 év alatt óriási kapcsolatrendszerre tettem szert.

F. O.: – Beszéltünk a tankönyvek időtállóságáról. Tehát folyamatosan szerkesztik, újraírják az adott elvárásoknak megfelelően. A kezdetekben ez nem így volt.

E. J.: – Igen, akkor a színes könyvek…maga volt az újdonság, a csoda. Nyilván a fejlődés az nem áll meg, tehát a következő években, évtizedekben mindig a megadott oktatáspolitikai irányzatnak kellett ugye megfelelni. Volt egy kicsit „ferde" hajlamú pedagógiai irányzat, amikor csak a kompetencia alapúságot vették figyelembe. Nem is volt meghatározva, akár a Micimackóból is lehetett volna tankönyvként tanítani, de anélkül, hogy ismereteket nem adunk, anélkül nem lehet kompetenciákat fejleszteni. A probléma az volt, hogy mindig abba a hibába esünk, hogy a gyereknek túl sokat akarunk beleöntögetni a fejébe. A kevesebbet, de alapo-

sabban elv ez végigvonul, csak mindig az a vége, hiába is akarunk kevesebbet, mindig több kerül a tankönyvbe.

F. O.: – Ez baj, hát persze, mert a pedagógus mindent meg akar tanítani.

E. J.: – Így van. Tudni kellene neki válogatni, az ő osztályának a szintjére, meg az ő gyerekének a szintjéhez. De tudod, ezek a problémák megvannak ma is. A másik, változtak a tanítási rendszerek, a korszerű módszer, a differenciálás már régóta megvan. A pedagógusnak kellene a feladatokat úgy leválogatni, a gyerek képességeinek megfelelő leterheltséget biztosítani. Az olvasmányok feldolgozását csoportban, páros munkában végzik, de önálló feldolgozást is bízhatunk a gyerekre. Most már nem az a módszer, hogy a tanító néni áll és beszél. Valahol olvastam, hogy 8 másodpercig tud egy gyerek figyelni egy dologra, tehát az iskolaérett 6 éves. Projektmódszerek, új korszerű feldolgozások nagyon változatos szinten vannak.

F. O.: – A játékkal nem ezt tette a bemutató tanításon már 1989-ben?

E. J.: – Ez speciális sajátosság, pedagóguson múlik, személyiségfüggő az egész. Mert én szakfelügyelőként nagyon sok órát láttam, ugye nyilván valamilyen szinten próbáltak megfelelni, tudták, hogy „játékbuzi" vagyok jó értelemben. A gyereket motiválni kell, rá kell hangolni arra, hogy tanuljon. Ha játékosan, vidáman, érdekesen, változatosan próbáljuk, akkor a gyerek vevő rá. De a mai gyerekek egészen mások, mint 5-10-20 évvel ezelőtt. Arról van szó, hogy a gyereket játék gyanánt nyakon öntik a legszárazabb feladattal. Sok pedagógus képtelen valódi játékossággal megtölteni a tanórát, tananyagot.

F. O.: – Mennyi idő után „merészkedett" Budapestre?

E. J.: – Ezt nem csak a politikában tudják, hogy akié Budapest, azé az ország. 47 helyet néztünk meg…
Az államtól vettük meg a Graffiti mozit kb. 16-18 éve. 2000 körül. Pokorni Zoltán idején.
Van egy vezető, egy könyvesboltos, egy segítő, és szükség szerint egyetemistákat veszünk még fel segédkezni. Állandóan nyitva van és egy továbbképzési központként is működik. Igyekeztünk úgy megalkotni, hogy a pedagógus jól érezze itt magát. Tehát olyan nagyon-nagyon magas színvonalú se legyen, de mégis, aki bemegy, az érezze, hogy itt egy kicsit emelkedettebb szinten „kapjuk az igét".

F. O.: – Vannak kiemelt iskolák, az úgynevezett bázisiskolák.

E. J.: – Azért alakítottuk ki, mert nagyon sok iskola volt, akik közel 100%-ban a mi könyveinket választották. Úgy gondoltuk, akik Apáczai hívők, azoknak megadtuk a bázisiskolai ran-

got és az különböző előnyökkel járt. Regionális helyeken bázisiskoláknak szoktunk találkozót rendezni. Az utóbbi években már nem ápoltuk különösebben és most már el is évül a dolog.

F. O.: – És a megyei segítők, a szakreferensek? Mi a szerepük?

E. J.: – A megyéjének egészben, felében járja az iskolákat. Közvetlen kapcsolat a Kiadó és a pedagógus között.

F. O.: – Végeztek-e a pedagógusok között elégedettségi felmérést?

E. J.: – Direkt ilyen nem volt, de különböző alkalmakkor elvégeztük. Hogy ez mennyire reprezentatív, azt nem tudnám megmondani. A TANYA végén mindig töltettünk ki kérdőíveket.

F. O.: – Internet, weboldal, újkor, jelenkor, digitális tananyagok?

E. J.:-A gyereknek az kell, ami mozog, csillog, érdekes, változatos. Kínai közmondás: „egy bepillantás többet ér, mint ezer szó". Ismereteink 71-72%-át vizuális úton szerezzük. Az interaktív tananyag ennek akar megfelelni, kezdetben adjuk az indukciós tananyagot, amiből kiindulunk, aztán feldolgozzuk. El tudjuk vinni olyan helyekre a gyerekeket a videofelvételekkel, filmekkel, ahova különben nem jutna el. Például az hogy, a sárgarigó elkapja a szőrös hernyót, és a csőrével odavagdossa a tüskés ághoz, hogy a mérget kivagdossa, vagy hogy a kakukk, hogyan eteti a fiókáját, tehát ezek kuriózumok, fontosak, hogy látja a gyerek.

A másik pedig, ott vannak az animációk, különböző feladattípusok, melyek segítik a tanulást, itt koncentráltan jelenik meg a módszer már.

Nyilván a legnagyobb eredmény az lenne, amikor az okos telefonjára, laptopjára rátelepítve on-line módon is elérheti ezeket az anyagokat. Például amit elkészített házi feladatot, visszaküldheti a tanárnak. Ez már elkezdődött, de sajnos nem oda jutottunk, ahova kellett volna. Ebbe augusztus közepére jutunk előbbre, talán.

F. O.: – A Tanár Urat csak telefonon lehet elérni.

E. J.: – Csak a Kiadónak van blogja. Ez most rossz is. Csukás István mondta, hogy őt telefonon is csak városi telefonon lehet elérni, még mobilja sincs. Ezek érdekes dolgok. Tudod mi a jó és mi a nem jó ebben? Ez akár minősíthet is. Akinek nincs blogja, az nem is létezik…
Másfelé ment el az ember érdeklődése, nem tartok lépést a korral ezen a területen. (Nem kell.) Nincs mit mentegetni, ez egy hiányosság, hiba.
A másik, amikor meg tudom szólítani az embereket, ez egy csodálatos dolog. Amikor odamegyek az emberhez, belenézek a szemébe és tudom, mit mondok neki, mert tudom, mit gondol,

mit érez, mert leolvastam a szeméről. Nemcsak amit gondol, hanem amit érez, azt is látom az arcán a metakommunikációs jelekből. Legutóbb, mikor átadtuk a tankönyv ajándékokat Komáromban a Selye János Tudományegyetemen. Azt mondták, 3 percem van. Ez nagyon nehéz téma. Churchillt, mikor felkérték: ha egy órás, akkor holnapra megtartom, de ha 15 perces, akkor néhány napot kérek, ha 5 perces, akkor nem tudom vállalni, csak mit tudom én… ahhoz nagyon sok idő kell. Krúdy Gyulára fogták rá, hogy aki azt mondta, ne haragudj, most nem tudok rövid levelet írni, mert nincs időm. Könnyen fecseg az ember…

F. O.: – Tehát a telefon még jobb is, mert a hanglejtést ott még hallja az ember, de a blogon, ahol ír az ember, aztán tényleg személytelenné válhat a dolog. Kanyarodjunk kicsit még visszza a munkához. Az ISO 2000 szükségszerű volt, vagy adott valami pluszt is?

E. J.: – Magunk között szólva… Tulajdonképpen mindazokat a feladatokat elmondja, amiket nekünk be kellene tartani, de csak részben tartjuk be.

F. O.: – Nem lehet vagy nem szükséges?

E. J.: – Szükséges, mert amikor legelőször, még drága jó fiam idejében ezt csináltuk, akkor lent a tárgyalóban leültetett a csaj, és azt mondta: Tanár Úr, nem azért kell az ISO-t megcsinálni, hogy legyen, ez csak formaság. Hanem azért, mert rendszerben kell minden vállalkozásnak működnie. Ez többé-kevésbé működik. A legnagyobb kívánnivaló itt a termelésben van. Dr. Mester Miklósné, 3. osztályos környezet tankönyvszerző, rektor, bíráló, gyártás előkészítő, szerkesztő, illusztrátor, stb… mindenki itt van. Együtt le kell ülni, mindenkinek ott kell lenni, csak így lehet eredményt elérni! Ezt vaskézzel kell irányítani. A műszaki szerkesztésen, az újságszerkesztésben adott egyértelműen pluszt az ISO.

F. O.: – A pedagógiai szemlélet változása hogyan hat a Kiadóra? Mi a helyzet a továbbképzésekkel?

E. J.: – Legalább három dologról kell beszélni. Vannak ezek a „támopos" továbbképzések, melyekbe ott vagyunk. Ezeket mindinkább átveszi az állam. A TANYÁ- t én találtam ki. Sajátos képzési forma 100-110 fő van itt. A legkiválóbb előadókat hívjuk meg. Például prof. dr. Balázs Géza, prof. dr. Csirka Valéria és a tankönyvszerzőket. Ez csak volt… És a bemutatók, amikor kinn az iskolákban, bemutató tanítások során, módszertani kultúrájukat fejlesztve folyik a képzés.

Legalább egy évtizede nyilvánvalóvá vált, hogy kell a pedagógus-továbbképzésekkel foglalkoznunk. Amikor már 28-30 továbbképzés volt, annak már volt hozadéka.

F. O.: – Olvastam az idei TANYA programtervezetében a Tanár Úr előadásának címét, az lett volna: Honnan hová, az Apáczai Kiadó innovatív tevékenysége. Miről lett volna itt szó a Nyári Akadémia keretében?

E. J.: – Arról lett volna szó, amit itt már részben el is mondtam. Honnan indultunk és hova kellett volna eljutni, az pedig annyi, hogy lefedjük a legkorszerűbb tananyagtartalmakkal, tehát az olvasókönyvekbe a mai magyar költőknek, a mai magyar prózaíróknak a műveit is be tudjuk tenni. És ezeket olyan korszerű módszerekkel tudjuk feldolgozni a tankönyvek alapján, hogy pl. az olvasmány előtt van ez az ún. jóslás: Na, mit gondolsz, mit rejt ez a cím, vagy nézd meg a képet és keresd meg, vajon kiről szól ez az olvasmány, vagy dolgozza fel részenként…, mit gondolsz, mi fog történni.

A kétszintű feldolgozás van, a gyengébb képességű gyerek csak a részfeladatot dolgozza fel, a másik teljes egészében. Ami a nagyon-nagyon fontos, hogy az értő olvasást hogyan tudjuk a gyerekkel megtanítani. Nem tudtak megbirkózni a kompetencia alapú feladatokkal. Ezeknek most mind benne kell lenni a könyveinkben. A másik pedig egy nagyon komoly követelmény, a Kerettantervben bent van: most úgy mondjuk, hogy kapcsolódási pont, koncentráció a tantárgyak között. A tavaszi szél vizet áraszt… bent van az ének, a környezet, az olvasókönyvben. Az ilyeneket össze kell hangolni…
Mindegyik tankönyvírónak tudni kellene, mi van a vele párhuzamos tantárgyak (másik) könyveiben.
A szerzők is összehangolják a könyveket. Alsóban, tantárgycsoportban tanítanak a tanítók, humán és reál.

F. O.: – Mit szól a pedagógus életpályamodellhez?

E. J.: – Ezt az egészet komplexitásában kell kezelni, hogy majd hova jutunk. Mivel az anyagi bázis nem volt meg mögötte, ezért csak részletekbe lehetett odatenni. Erre már rég szükség lett volna, meg kellett volna valósítani. Nem csak ennyire, hanem differenciáltan. Például Japánban az elsős tanító nénit háromszorosan fizetik meg, mert az egy csoda, hogy a semmiből a 20-as számkörig eljuttatja a gyereket. Nyilván ebben most bent van a végzettség, a tanítási idővel töltött munkaévek száma. Ez mind nagyon szép, ez jó dolog, de így se lesznek túlfizetve. Amit rendezni kell majd, a túlóra. Voltam kint iskolákban, és tele a …. Miért kell itt lennem délután?... Nem könnyű ez… itt is van igazság, ott is van igazság.

F. O.: – És mi a helyzet a kiégéssel?

E. J.: – Biztos van ilyen, nem tudom. Én nem tudtam ezt nagyon megélni. Mindig a magam ura voltam. Amikor 1956-ban kikerültem az Alföldre tanítani, olyan szlovák anyanyelvű (tót) gyerekeket vettem át, akiknél az elődöm megvalósította a „távtanítást". Jött a szakfelügyelő, Váli Ferenc Békésről és a kezébe vette a fogalmazás füzeteket, gyere ide, ez mi – volt három és fél sor kaparás negyedikben – mondom, fogalmazás lenne, de szerintem még nem az. Azt mondja, ide figyelj! 2 hét múlva visszajövök, ha tanító akarsz maradni…nem mondhattam, hogy nem az én munkám, én most kezdtem… Mit csináltunk minden délután? Ott maradtunk, fogalmaztunk. Először megfogalmaztuk közösen, felírtuk, lemásolta, nem sikerült, kiszabtam, újra írta. Következő, írd meg a befejezést magad, aztán az elejét. Két hét alatt odaértünk, hogy az elejét és a végét már meg tudta írni. Jött a szakfelügyelő, veszi fel a füzeteket. Ezt hogy csináltad? Mondom: Sokat gyakoroltunk, ez maradjon most az én titkom.

F. O.: – Innen jött a határon túli szeretet?

E. J.: – Amikor Kemeneskápolnán tanítottam, nem nézték meg a könyvtárat, nagyon sok értékes kiadványt tudtam elolvasni. A határon túli magyarság támogatása egyrészt értékrendemből, neveltetésemből ered, a megvalósítás már első munkatársaimnak is köszönhető, kik között marosvásárhelyi is volt. A próbálkozás nem járt teljes sikerrel, nem minden arany, ami fénylik. Rájöttem, hogy én nem tudom megváltani a világot…

F. O.: – Mi a bemutató tanítás legfőbb célja?

E. J.: – A bemutató környékről behívjuk a tanítókat. Az író is ott van, így hiteles. A legnagyobb húzás az volt, ha olyan tartott bemutatót, aki előtte más kiadó könyveiből tanított. Na most akkor, mondd meg, melyik a jobb.

F. O.: – Mi az, amit egy most kezdő pedagógusnak mondana? Annak, aki most végez és kezdi a pályát? Mi lenne a Tanár Úr útravalója?

E. J.: – Hát... kettőt jegyezzen meg! Egy: A gyerek megérzi, a gyerek, meg a kutya megérzi, ki szereti! Aki nem szereti a gyerekeket, ne menjen pedagógusnak! Kettő: docendo discimus – tanítva tanulunk – tehát állandóan, az élethosszig tartó tanulás, a jó pap is holtig tanul, ő is fejlessze magát mindenben.
Ne időfüggő legyen a munkája, rá kell szánni az időt arra, ami kell. Mindenre annyi időt kell szánni, amennyi szükséges.

F. O.: – Igen,… Nagyon szépen köszönöm az interjút. Biztos vagyok benne, hogy a Kiadó és a Tanár Úr fáradhatatlan munkája maradandó nyomokat hagy a magyar oktatási rendszerben. Ezt a legpozitívabb értelemben gondolom.

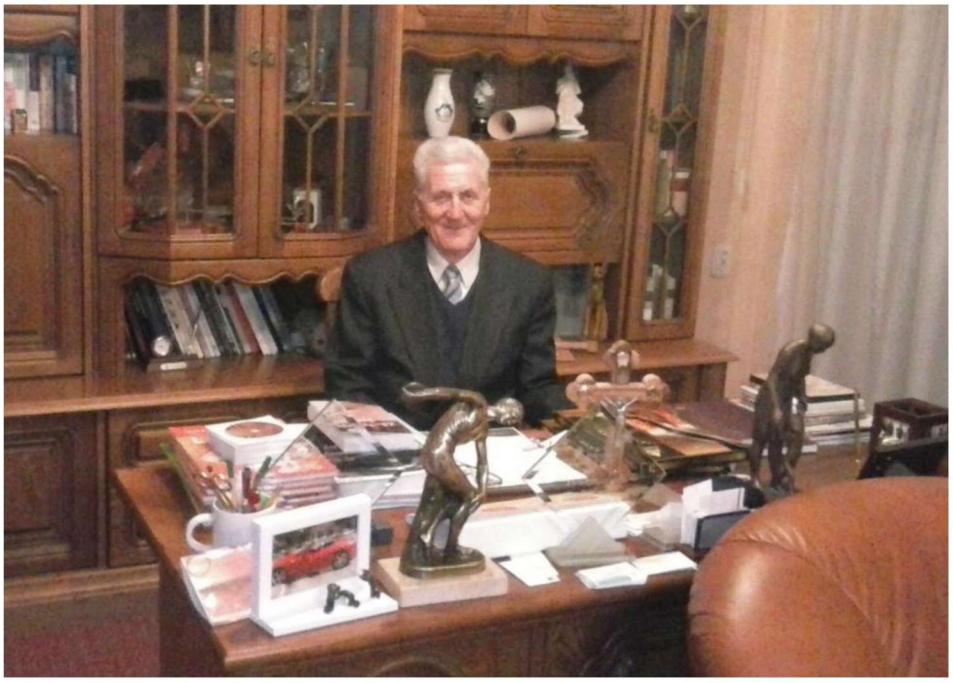

8. MIKROKUTATÁS

8.1. Bevezetés

Mikrokutatásomban az Apáczai Kiadó tevékenységét vizsgáltam a kiadványaiból tanító pedagógusok körében. Szerettem volna megtudni, mi támasztja alá a Kiadó országos és nemzetközi sikereit, elismertségét.

Mi lehet az oka annak, hogy egy családi vállalkozásként indult vidéki tankönyvkiadó néhány év alatt hazánk egyik legsikeresebb tankönyvkiadója lett, és nem mellesleg számos országos és nemzetközi kiállításon nyertek díjat kiadványai? Miért kedvelik a pedagógusok azokat a taneszközöket (tankönyveket, munkafüzeteket, interaktív tananyagokat), amelyek az Apáczai Kiadó műhelyében születnek? Milyen viszonyban van a tanterv, a tananyag, a tanuló, a tankönyv az Apáczai Kiadó szándéka és teljesítménye tükrében?

Ezek a kérdések egészen biztosan sok nevelői szobában is felmerültek, foglalkoztak vele a Kiadó konkurens cégei és egyes oktatáskutatók érdeklődését is felkeltették. Számos tanulmány foglalkozott már tankönyvek elemzésével, nyilvánvalóan az Apáczai Kiadó is sok energiát szentelt arra, hogy termékeivel a piacon jelentős keresletet tudjon kielégíteni. Az Oktatási Hivatal is mérlegelte az akkreditációs eljárás során a taneszközök minőségét, és mégis úgy gondolom, hogy olyan megközelítésben, amellyel én próbálok képet alkotni a Kiadó tevékenységéről, eredményéről, fejlődéséről még nem készült tanulmány.

Kutatásomban arra kerestem választ, hogy a pedagógusok véleménye szerint miben és hogyan segítette a Kiadó egyéni fejlődésüket, iskolájukat, valamint arra is, hogy mennyire tart lépést a társadalmi és szakmai elvárások változásával. Azt vizsgáltam, hogy a Kiadó tankönyvein, segédanyagain, szemléltető eszközein túl mivel segíti, szolgálja a kollégák eredményes munkáját, szakmai fejlődését.

Az adatok azt mutatják, hogy a Kiadó robbanásszerű fejlődésének következtében az ezredfordulón a tankönyvpiaci részesedése 42% körüli, a 2014/15-ös tanévre pedig 32%-os volt (9. melléklet). Feltételezésem szerint ennek egyik magyarázata a Kiadó professzionális tevékenysége lehet. Mindez annak ellenére valósult meg, hogy a tankönyvpiaci viszonyok időközben jelentősen átrendeződtek. Amikor a dolgozat előkészítésébe kezdtem, még önálló szervezet volt a Kiadó. Azóta átalakult a tankönyvpiac, az állam tulajdonába került.

8.2. A Kiadó öndefiníciója

Az Apáczai Kiadó tevékenysége sokkal több, mint taneszközök előállítása. Az alapító, Esztergályos Jenő az első pillanattól kezdve tudatosan építkezett, mindig a pedagógusra – ahogy az interjú során mondta a „pedagőgösre" – támaszkodott. Felismerte és elismerte a pedagógus személyiségének és szakmai tudásának jelentőségét, szerepét a gyermek oktatásában és nevelésében egyaránt.

A Kiadó ügyvezetője a tankönyvek írásában, szerkesztésében elsősorban gyakorlott pedagógusok közreműködését kérte, akik látták, mire van szüksége a gyermeknek és azt is, hogyan tudja a pedagógus ezt biztosítani. Már az alapítás utáni években megkezdte tevékenységeinek bővítését: újság, szaklap megjelentetésével, több versenykiírással, pályázatokkal, melyek száma folyamatosan bővült.

A rendkívül széles körű és magas szintű elvárások folyamatos kihívások elé állították, állítják a pedagógus kollégákat, így a Kiadót is. A hatékony pedagógusnak szakmailag, módszertanilag, személyiségjegyeiben mind meg kell felelnie a társadalmi és szakmai igényeknek. Ehhez nem elég az alapképzés elvégzése, folyamatos önfejlesztésre és szakmai képzésre van szükség. Mindezek törvényileg is szabályozottak.

8.3. A szakirodalom áttekintése

A 1997 évi Kormányrendelet[16] a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről előírja: „A továbbképzés azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítására, bővítésére, fejlesztésére szolgál, amelyekre szükség van a nevelő és oktató munka keretében a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozás megtartásához, a köznevelési intézmény tevékenységének megszervezéséhez, a pedagógiai szakszolgálatok és a pedagógiai-szakmai szolgáltatások ellátásához, a vizsgarendszer működtetéséhez, a mérési, értékelési feladatok, a köznevelési intézmény irányítási, vezetési feladatainak ellátásához.".

Az új felsőoktatási törvénnyel[17] összhangban a 8/2013. számú EMMI rendelet újrafogalmazza, és egyben megerősíti a képzés 2006-ban előírt kimeneti követelményeit és céljait, valamint így fogalmaz a pedagóguspályáról, pedagógushivatásról: „A képzés és a pályán eltöltött

[16] A 277/1997. (XII. 22.) számú
[17] 2011. évi CCIV.

hatékony idő folyamatos fejlődést és továbbképzést feltételez részint az alkalmazkodás, részint az ismeretfrissítés miatt".[18]

A pedagógusok folyamatos képzése, fejlődése által lehet csak megfelelni a minőségi oktatásnak, mely nemcsak hazánkban, hanem az Európai Unió tagállamaiban is elvárás. Ehhez szükséges képzések széles skáláját kínálta, kínálja a Kiadó. Egyik legnagyobb eredményének tekinti a 15 éven át működő Tanítók Apáczai Nyári Akadémiáját, ahol nívós előadók által magas színvonalú szakmai képzésben részesülhettek a résztvevők.

Egyetértek a program egyik résztvevőjének nyilatkozatával: „Nagyon jól éreztem magam, igaz elfáradtam, de a változatos programokkal, a magas színvonalú képzéssel tartalmas előadásokkal gazdagodva térek haza."

Fontos még a 16/2013.(II.28.) EMMI rendeletet megemlítenem, mely a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szól.
„Tankönyvvé a nyomtatott formában megjelentetett vagy elektronikus adathordozón rögzített kiadvány, könyv, az oktatási program (pedagógiai rendszer) részeként jóváhagyott információhordozó (a továbbiakban együtt: könyv) és a digitális tananyag nyilvánítható."[19]

Az ismert, hogy nem attól lesz egy könyv tankönyv, mert a szerző annak szánja, hanem akkor kerülhet fel a tankönyvlistára, akkor lehet egy könyvet tankönyvnek nevezni, tankönyvként használni, ha egy ún. akkreditációs eljárás során a szakértők tankönyvvé nyilvánítják. Erről ugyancsak az előző bekezdésben hivatkozott rendelet[20] fogalmazza meg a kritériumokat (szaktudománynak való megfelelés, taníthatóság, tanulhatóság, NAT-nak való megfelelés, kivitelezés, esztétikai és egészségügyi követelmények…), az eljárás algoritmusát (az eljárás kezdeményezése, a kérelem tartalma, a bírálati szempontok, …) , sőt az érvényességre vonatkozó szabályokat és az igazgatási szolgáltatási díjtételeket is.
„A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban
a) a tudományos-szakmai szakértő a feldolgozott tananyag szaktudományi, tantárgyi pontosságáról, tudományos hitelességéről, terminológiájáról,
b) a tantárgy-pedagógiai szakértő a tananyag taníthatóságáról és tanulhatóságáról, a tartalmi szabályozással kapcsolatos összhangról, a Nemzeti alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatoknak történő megfelelésről, továbbá az érintett korosztály életkori sajátosságainak figyelembevételével az érthetőségéről, verbális és vizuális kommunikációjáról, a

[18] 8/2013.EMMI rendelet, 1. melléklet
[19] 16/2013.(II.28.) EMMI rendelet, 1 §(2)
[20] 16/2013. (II.28.) EMMI

nyelvhelyességéről és helyesírásáról, nem magyar nyelvű kiadvány esetén továbbá a nyelvi szabatosságról, (kicseréltem a nem megfelelő formátumú ő betűket!)
c) a technológiai szakértő a technikai kivitelezésről, az esztétikai és az egészségügyi követelményeknek való megfelelésről, az elektronikus adathordozón megjelenő könyv esetén a felhasználói igényeknek való megfelelésről, a kivitelezésről,
d) az idegen nyelvre történt fordítást ellenőrző szakértő a fordításnak a szakmai, szaktudományi szempontoknak való megfeleléséről, az érintett korosztály tipikus fejlettségi szintjét figyelembe vevő érthetőségéről, az adott nyelven való szakmai megfelelőségéről, verbális és vizuális kommunikációjáról, nyelvhelyességéről és helyesírásáról, nyelvi és stilisztikai szabatosságáról készít szakértői véleményt."[21]

8.4. A kutatásról

Empirikus kutatás mellett döntöttem a téma jellege miatt.

- A dolgozatban kifejtett eredmények beépíthetők a tankönyvkiadók gyakorlatába.
- A téma időszerű.
- Az iskolai gyakorlattól nem idegen, nem távoli a dolgozat témája.

8.4.1. A kutatás célja

- Egy kis áttekintést nyerni arról, hogy milyen kiadványokkal, segédanyagokkal és egyéb, az oktató-nevelő munkát segítő tevékenységekkel foglalkozik az Apáczai Kiadó.
- Mennyire érzik szükségességét a pedagógusok, hogy a tankönyvek mellett a korszerű IKT-eszközöket alkalmazzák az oktatás hatékonysága érdekében?
- Mikrokutatásommal szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy komplexen kell kezelni az iskolai tankönyvellátási feladatot. Nem elég egy tetszetős tankönyvet szerkeszteni, kiadni, hanem ahhoz kézikönyvet, célszerű alkalmazásához módszereket is ajánlott a pedagógus számára biztosítani.
- Célom volt az is, hogy elgondolkodtassam egy kicsit a pedagógusokat. A XXI. század elején az iskolákban a tanítás módszerei és eszközei megváltoztak, a kerettantervi tar-

[21] 16/2013.(II.28.) EMMI rendelet, 9 §(2)

talmak is, ezért változtatni kell a néhány évtizeddel ezelőtti nevelési - oktatási gyakorlaton.

8.5. Hipotézisek

1. Feltételezésem szerint az Apáczai Kiadó a tankönyvek és egyéb taneszközök kiadásán túl a pedagógusok többségének megelégedésére egyéb módon is szolgálja a pedagógusok szakmai fejlődését és előmenetelét, az intézmények innovációs tevékenységét, az egyéni és az intézményi pedagógiai professzió fejlődését.

2. A pedagógusok korszerűnek, a kor kihívásainak megfelelőnek tartják a segédanyagokat, elektronikus tanagyagokat.

3. A Kiadó által készített tankönyvek és taneszközök összhangban vannak a tantervvel, a kompetencia alapú oktatással.

8.6. A minta kiválasztása

Vizsgálatomhoz a válaszadókat Internet segítségével értem el, ismerősi körből és csoporttársaimon keresztül. A kitöltők valamennyien általános iskolában tanító pedagógusok, de nemük, az iskola típusa közötti megoszlás már véletlenszerű. A válaszadók között a férfiak aránya rendkívül alacsony, ami egyértelműen mutatja a tanítói szakma/hivatás elnőiesedését.

Ugyanakkor igyekeztem arra is figyelni, hogy minden iskolatípus képviselve legyen, továbbá, hogy a pályán eltöltött idő alapján is minél szélesebb körben jelenjenek meg a megkérdezettek. Legnagyobb arányban a 200-500 tanulóval rendelkező iskolákban dolgozó pedagógusok töltötték ki a kérdőívet. A pályán eltöltött idő tekintetében 28%-ban 20 éve tanító kollégák véleménye jelent meg az értékelésben. Ez az adat igazolja a 2008/2009. évi adatgyűjtés eredményét, miszerint a magyar pedagógus szakma elöregedőben van.

Mivel vizsgálatom a pedagógus populáció egy nagyon kis szeletére – mindössze 27 főre – terjed ki, nem tekinthető reprezentatívnak.

8.7. Végrehajtás

A kutatásban részt vevőket nyitott és zárt kérdésekkel, kérdőíves adatfelvételi eljárás módszerével vizsgáltam, Web-alapú felület segítségével. A *kerdoivem.hu*-ra feltöltött kérdőív elérési linkjét küldtem el e-mailben csoporttársaimnak, a Kiadó ügyvezetőjének, valamint értékesítési igazgatójának segítségüket kérve a továbbításban. Így jutott el az általános iskolákban tanító kollégákhoz, akik hiánytalanul kitöltötték és őszintén válaszoltak a feltett kérdésekre. Volt olyan, aki visszajelzett, amikor kitöltötte. Segítőkészségüket igazolja az utolsó kérdésre adott részletes válaszok sora, melyben indokolták, hogy miért ajánlanák a Kiadó taneszközeit más kollégáknak.

8.7.1. A kérdőív bemutatása

Kérdőívem a kitöltő statisztikai adatai után 11 kérdést tartalmazott.
A kérdések típusa: egyszeres / többszörös válaszadás, nyitott szöveges értékelés, értékelő skála, rangsorolás. Azért választottam az internetes kutatást, mert rugalmas, gyors, könnyen összesíthető.
A kitöltés összességében 8-10 percet vett igénybe, a kérdés típusától függően 1-1 kérdésre változó időtartamot kellett szánni.
A kérdések a képernyőn egyesével jelentek meg, minden esetben csak válaszadás után lehetett továbblépni.
A bevezetőben megszólítottam a kitöltőt, bemutatkoztam, ismertettem, milyen célból készítettem kérdőívemet. Informáltam az érintettet a kitöltés módjáról, várható időtartamról.

Az alábbiakban röviden ismertetem a kérdőív szerkesztésének folyamatát.
Mielőtt a kérdéseket megfogalmaztam, végiggondoltam a kérdőív teljes szerkezetét. Ez után a kérdéseket csoportokba soroltam, általános kérdésekkel kezdtem, (információk a kitöltőkről: életkor, neme, …) és egyre inkább a téma-specifikus kérdéseire tértem át.

- Arról is gyűjtöttem információt, hogy milyen kapcsolata van a Kiadóval, miért ajánlaná más kollégának ezeket a taneszközöket.
- A kitöltők értékelték – fontossági rangsort megadva – azt, hogy miért választották a Kiadó kiadványait.
- Skálán mértem fel, többek között, hogy mennyire tartják a Kiadót innovatívnak, mennyire vannak összhangban a tankönyvek, taneszközök a tantervvel.

- A nyitott kérdésekre adott válaszaikkal lehetőségük volt javaslatok megfogalmazására, vagy akár valamely probléma megoldására irányuló véleményt leírni.

Kérdéseim arra irányultak, hogy hipotéziseimmel kapcsolatban adatokat, véleményeket nyerjek.

Természetesen a kérdőív bevezető oldalára és lezárására, a köszönet megfogalmazására is ügyeltem, és a visszajelzés igénylésének lehetőségére is adtam helyet.

A kérdőív kitöltőinek számát – a körülmények ismeretében – minimum 20, maximum 50 főben határoztam meg. Összesen 27-en teljesítették.

A kérdőív kérdéseiről megkérdeztem néhány kitöltőt. Könnyen értelmezhetőknek tartották, jó szívvel fogadták, hogy nem csupa egyforma típusú kérdést halmoztam össze, hanem többféle módon közelítettem meg a véleménykérést.

Mindössze 11 kérdést tettem fel, ez remélhetőleg hozzájárult ahhoz, hogy a kitöltők figyelme végig megmaradt.

Ahol úgy gondoltam, hogy nem tudom megadni az összes válaszlehetőséget, ott volt olyan opció, hogy az „egyéb" válasz lehetőségével élhettek.

A kérdések elkészítése után próbakérdezést is végeztem, mielőtt az Interneten véglegesítettem a dokumentumot.

8.8. Elemzés

8.8.1. A kutatásban résztvevő pedagógusokról

Empirikus kutatásomban 27 fő vett részt, melyből 24 fő nő és 3 férfi, átlagéletkoruk 48,2 év. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a rendszerváltás óta a pedagógushivatás sem erkölcsileg sem anyagilag nem megbecsült. Folyamatosan egyre kevesebb fiatal választotta ezt a pályát, és sajnos a 2000-es évek elején egyértelműen kimutatható volt az is, hogy a gyengébb felkészültségű tanulók közül kerültek ki az új tanárok. A pedagógusképzés során gyengébb teljesítményt nyújtók nagyobb valószínűséggel helyezkednek el és maradnak meg a tanári pályán (Varga Júlia, 2007). A 2002-es közalkalmazotti béremelés csak ideiglenesen javította a pedagógusok kereseti helyzetét, a tanárok bérhátránya egy-két év alatt ismét jelentőssé vált a hasonló végzettségű és életkorú más szakmában dolgozókkal szemben. Az alábbi ábra mutatja a 2008/09. évi adatgyűjtés alapján a magyar pedagógusok korcsoport szerinti megoszlását a közoktatásban:

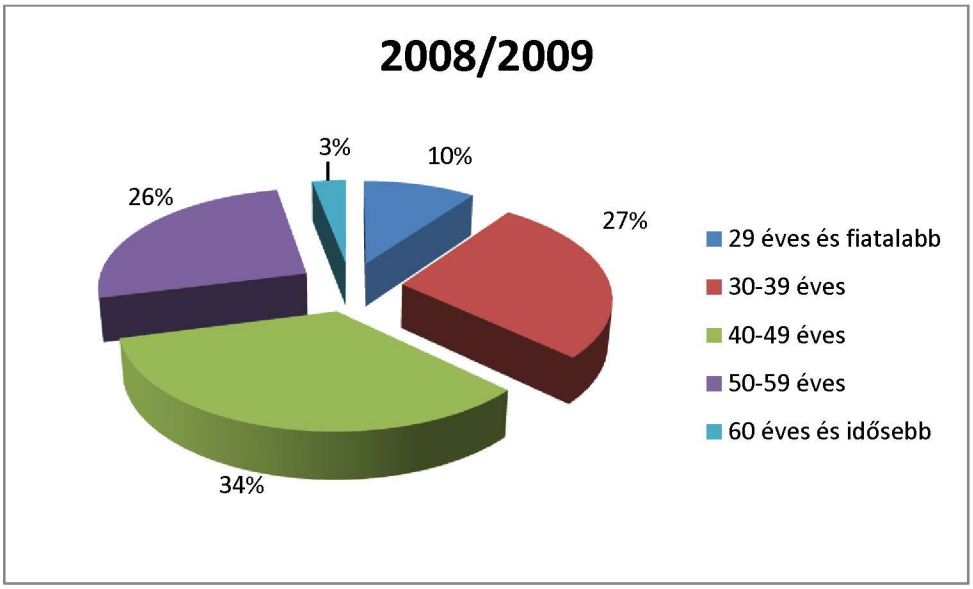

Forrás: Jelentés a magyar közoktatásról 2010[22]

Az elmúlt időszakban az intézményi stabilitás gyengült, az iskolabezárások, iskolaösszevonások tovább növelték a pedagógusok bizonytalansági érzéseit. Így a fiatal pedagógusok egyre nagyobb hányada kezdi munkaviszonyát instabil, rövid időre szóló határozott idejű

[22]Sági Matild-Varga Júlia (2010): *A magyar pedagógusok korcsoport szerinti megoszlása a közoktatásban 2008/09(%).* Az OKM KIRSTAT adatgyűjtések adatainak felhasználásával Varga Júlia számítása. Oktatáskutató és fejlesztő Intézet, Budapest. 301.

munkaszerződéssel. Teljesen érthető. hogy a férfiak elenyésző számban választják az instabil, alulfizetett pályát.

Az átlagéletkornak megfelelően több mint 20 éve tanít a válaszadók 28,3%-a, akik között nagyobb a már több mint 15 éve a Kiadó kiadványait használók aránya. Annak ellenére, hogy a megkérdezettek között a 11-15 éve tanítók aránya nagyobb volt, mint a 6-10 éve tanítóké, az apáczais könyvekből a válaszadók 17 %-a már 4-9 éve tanít.

A fenti adatokból azt a következtetést tudom levonni, hogy van egy olyan 40-50 év közötti korosztály, akik 17-20%-a már 15 éve a Kiadó kiadványaival dolgozik. Ezek a könyvek mindvégig segítik, támogatják és adott esetben jelentősen megkönnyítik a pedagógusok mindennapi tevékenységét, melyet az erre vonatkozó törvényi előírásoknak és jogszabályoknak megfelelően kell végezniük. Ezzel igazolni látom, hogy a Kiadó által készített tankönyvek és taneszközök teljesen innovatívak, összhangban vannak az adott oktatáspolitikai rendszerrel, a Nemzeti Alaptantervvel.

8.8.2. A kutatással érintett iskolákról

A települések jellege közötti megosztottság nem mutat nagy szóródást, elsősorban 200-500 fő diáksággal rendelkező községi, kisvárosi iskolák pedagógusai töltötték ki a kérdőívet. Ennek indokát abban látom, hogy az általános iskolában tanulók létszáma 1987 óta fokozatosan csökken, napjainkra szinte felére esett vissza. „Az elmúlt évtizedben az osztálylétszámok némileg nagyobb mértékben (20,1%) csökkentek, mint a tanulók száma (18,1%).” (Fehérvári, Imre, Tomasz, 2010:140)

Ezek a demográfiai jellemzők jelentős mértékben befolyásolták az iskolaszerkezet átalakulását. A fogyó gyereklétszám folyamatos kapacitáskihasználási problémákat jelentett, továbbá a létszámhoz kötött finanszírozás válaszút elé állította a fenntartókat. Az oktatáspolitika rákényszerült a falvakban, kisközségekben az iskolák bezárására és összevont nagyléptékű intézmények létrehozására. Az alábbi táblázatban számszerűsítve szemléltetem az utóbbi évtized folyamatait.

	2001	2005	2007	2009
Általános iskolák száma	3423	3141	2520	2322
Tanulók száma az általános iskolában (ezer fő)	944,2	859,3	809,2	773,7
Pedagógusok száma az általános iskolában (fő)	90294	85469	78073	74241

A 2009. évi kutatás[23] eredménye szerint az iskola nagysága és oktatási színvonala közötti összefüggésben nagyon megoszlottak a vélemények. A kisebb intézmények megmaradását csak a lakosság tized része tette függővé annak oktatási színvonalától. A szülők többsége a községi, nagyobb iskolákban több lehetőséget látott gyermeke számára.

8.8.3. Tankönyvválasztás

Az idei (2014/15) tanévig a pedagógusok nagy szabadságot élvezhettek a tankönyvválasztás területén. A TÁRKI kutatás 2000-ben 500 általános iskolában kérdezte az igazgatókat, pedagógusokat, tankönyvfelelősöket többek között arról, hogyan tájékozódnak és döntenek a tankönyvek kiválasztásakor (Imre, 2000). Ennek egyik eredménye szerint a legfontosabb problémát a kiadványok sokfélesége, a széles kínálata, nehéz áttekinthetősége jelentette. E kutatásban a megkérdezettek a leghasznosabb források közül egyöntetűen az első helyre a tankönyvbemutatót helyezték (64-70%-ban). A sort a kiadók tájékoztatói és a tankönyvi adatbázis követte, melyek után szerepelt a szakmai továbbképzésen hallottak és a szaklapok jelentősége is.

8.8.4. Marketing

A Kiadó alapításától kezdve meghatározó szerepet tulajdonított tankönyvbemutatóinak, melyek által személyesen tudták felvenni a kapcsolatot az adott iskola pedagógusaival és kezükbe tudták adni, amiről beszélnek, vagyis kiadványaikat. „Ezt mindig úgy kell csinálni, hogy odaadjuk a tanítónak a kezébe a könyveket – nem csak én mutogatok." (Esztergályos, 2014) Ezt a stratégiát indokolta még, hogy a Kiadó azt is tapasztalta, hogy a tankönyvszerző ismertsége és elfogadottsága mellett egyre kevésbé fontos szempont az ár a választásban. A tankönyvpiac liberalizációjával erős árverseny alakult ki, ami az esetleges példányszám csökkenés (gyermeklétszám csökkenése miatt) és a korábbinál tetszetősebb külalak mellett nehezen volt alacsonyan tartható, azonban az Apáczai Kiadó ebben és élen járt. A tanító, tanár nem szívesen váltott tankönyvet, így az egyetlen lehetőség a Kiadó számára, ha megismerteti vele az új tankönyvet.

Ez az aktív marketingstratégia beigazolódott, ismertté tette és sikerre vitte a Kiadót. Kérdőívem harmadik kérdésére adott válaszok is ezt igazolják, miszerint a Kiadó kiadványinak

[23] Kistérségi társulások közoktatási folyamatainak elemzése. FKA-KT-21/2008.számú, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által támogatott kutatás 2008-09, témavezető: Balázs Éva.

megismerési forrása – a válaszadók között – a személyes találkozás és továbbképzés volt (27,8%). Ezt a kollégák ajánlása és a Kiadó rendezvényein való részvétel követte.

Azt, hogy ki melyik taneszközt, tankönyvet használtak először nagyban meghatározza, hogy a válaszadók 17 %-a már több mint 15 éve használja a Kiadó kiadványit, vagyis az akkor megjelent tankönyvek kerültek túlsúlyba. Itt látható, hogy a válaszadók többsége 1-4 évfolyamon tanít, a sort az Én matematikám tankönyv vezeti. A felsorolásból kiemelném még az Én ábécém, Daloskönyvek sorozatot, melyek szintén több mint 20 éves múltra tekintenek vissza. Ez az időtartam igazolja a Kiadó folyamatos szakmai fejlődését, mert a tankönyveknek is van „érvényességi/szavatossági idejük", folyamatosan frissíteni, fejleszteni kell őket, csak így alkalmazhatók, használhatók ma is.
„Nyilván a fejlődés az nem áll meg, tehát a következő években, évtizedekben mindig a megadott oktatáspolitikai irányzatnak kellett megfelelni." (Esztergályos, 2014)

8.8.5. A pedagógusok kapcsolata a Kiadóval

Az ötödik kérdésben a kérdőív kitöltője és a Kiadó közötti viszonyra voltam kíváncsi. A válaszok számából (60) kiolvasható, hogy egy kitöltő legalább két-háromféle kapcsolatban áll a Kiadóval. Ez számomra azt mutatja, hogy a pedagógusok nemcsak használják (41,7%) a könyveket és segédleteket, hanem aktív részesei is a Kiadó életének. Ez a magas százalék *önmagában igazolja második hipotézisemet*: a Kiadó leginkább tankönyveivel és segédanyagaival tudja a pedagógusok munkáját segíteni.

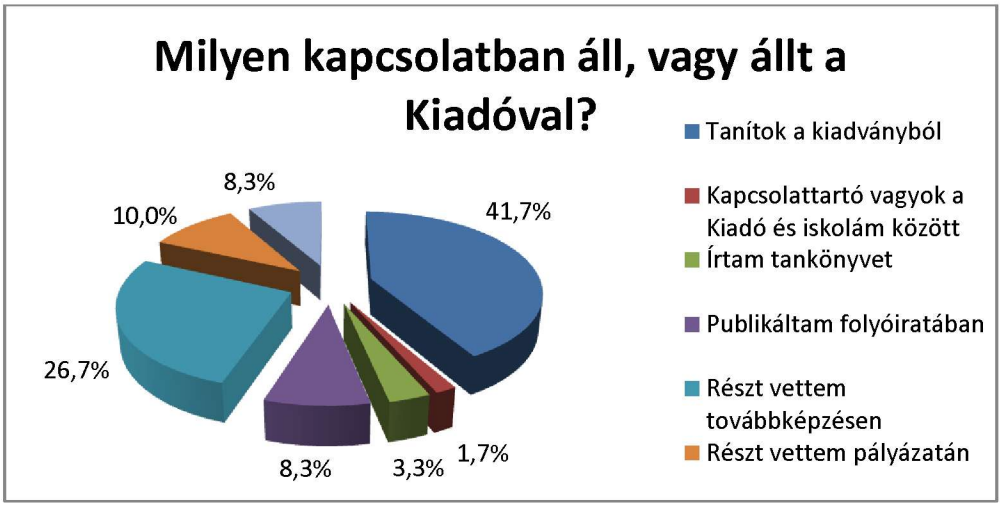

1.Ábra Fülöp, 2014.

Látható, hogy tankönyvírók és az újságban publikált kollégák is válaszoltak kérdéseimre. A Tanítás – Tanulás szakmódszertani folyóiratban megjelent cikksorozatokban a tankönyvírók

folyamatosan támogatják könyvük használatában a kollégákat, valamint egy-egy fejezet feldolgozásához plusz információt is szolgáltatnak. Ismertetik a pedagógusokkal az átdolgozásokat, azok szükségszerűségét, törvényi hátterét, továbbá szívesen válaszolnak kérdéseikre. Ezen kívül részletes tájékoztatást kaphat az olvasó az oktatáshoz neveléshez kapcsolódó szakmák jeles képviselőitől az utóbbi években történő oktatáspolitikai változásokról, annak értelmezésével kiegészítve.
Jelentős arányt tett ki a válaszok között a továbbképzéseken (26,7%) és pályázatokon (10%) részt vevők száma. Megtévesztő lehet, hogy a TANYA programon való részvétel (8. kérdés) 29,6%-os értéke, de ez a szám a 27 főre vetített, az előző pedig a 60 válaszra.

8.8.6. A pedagógus-továbbképzés és a Kiadó

A Kiadó a Kormányrendeletre[24] reagálva folyamatosan bekapcsolódott a pedagógusok továbbképzési rendszerébe. Saját képzési rendszeréről az ügyvezető így nyilatkozott 2013-ban: „Amikor több mint 10 éve útnak indítottam a Tanítók Apáczai Nyári Akadémiáját, azt szerettem volna, arra gondoltam, milyen fontos lenne, ha szeretetteljes, családias légkörben, magas színvonalú szakmai képzést tudnánk nyújtani a nemzet tanítóinak. Nagyon megérdemlik, hisz nevelő-oktató munkájukkal napról napra rászolgálnak." (Esztergályos, 2013).
Az előző fejezetekben ismertetett öt pályázati lehetőség közül kiemelném az Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel címűt, melynek segítségével folyamatosan tökéletesítheti a Kiadó tankönyveit, munkafüzeteit. Ennek során lényegében együttműködik a tankönyv és a munkafüzet írója és az azt használó és bíráló pedagógus. A cél közös: a kiadványok, az oktatási-nevelési elvárások és a gyakorlat összehangolása. Miért is? A hatékony pedagógiai tevékenységért, a gyermek és pedagógus sikeréért.

Az *előzőekben leírtakkal igazolni látom első hipotézisemet*, miszerint az Apáczai Kiadó a tankönyvek és egyéb taneszközök kiadásán túl egyéb módon is szolgálja a pedagógusok szakmai fejlődését és előmenetelét, az intézmények innovációs tevékenységét, az egyéni és az intézményi pedagógiai professzió fejlődését.

A hatodik kérdésben történő rangsorolás megegyezik a megadott sorrenddel, ami visszaigazolja a Kiadó céljait. A szakmaiság az első, aztán a gyermek érdeklődését felkeltő, esztétikus kivitel, majd a tanár általi könnyű közvetíthetőség, taníthatósági szempontok állnak a rangsor elején. A megfizethetőség az utolsó helyek között szerepel, ami igazolja a korábban leírtakat,

[24] 277/1997.évi (XII.22.)

miszerint a pedagógus számára nem ez az irányadó. Ahogy a Tanár Úr is mondta az interjú során: „Az első a szakmaiság mindig!" (Esztergályos, 2014).

8.8.7. A Kiadó megújulásra törekvése

Elengedhetetlennek tartottam témámhoz kapcsolódóan a Kiadó innovativitásának felmérését. Az innováció többek számára egyszerűen fejlődést, fejlesztést jelent, pedig egészen pontosan egy kreatív ötletből születő folyamatról, folyamatokról van szó. Egyaránt jelöl kutató és problémamegoldó tevékenységet. Mivel állandó visszacsatolás jellemzi, minden mindennel összefügg, egy interdiszciplináris jellegű interaktív folyamatról kell beszélnünk. Ezen szempontokat figyelembe véve a következőkben a Kiadó általam innovatívnak ítélt tevékenységeiről írok.

Az innováció mikroszintű fejlesztés, vagyis alulról építkező. Kezdhetném az alapító, Esztergályos Jenő életpályájával, miszerint tanítóból lett tanár, majd szakfelügyelő és első tankönyveit az első osztályosoknak írta. A Kiadó az iskolák meghódítását, a tankönyvbemutatókat vidéken kezdte, a főváros meghódítására egy-két év múlva került sor. Az alulról építkezés, mint innovációs jellemző ezekben a formákban is megnyilvánult.

A töretlen alkotóerő, az új ötletek, elképzelések keresésének megfelelő teret tudnak biztosítani a pályázati lehetőségek. Gondolok itt a tanítási versenyre, és az Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel című pályázatokra. A tanítási verseny során a rutinszerű, de mégis stresszhelyzetben tartott órákon előkerülhetnek olyan ötletek és tapasztalatok, melyekből a szakmai továbbfejlődést segítő újabb lehetőségek, folyamatok indulhatnak, indulhattak el.

A Szivárvány című lapban és sok szakmai folyóiratban megjelenő cikkek is – melyek sok esetben cikksorozattá nőtték ki magukat – az innovatív tevékenység bizonyítékai.

A legfontosabbnak pedig a TANYA programot nevezném, mely a Kiadó sajátja, egyedi a Tanár Úr „találmánya", ahogy az interjúban nevezte.

Az innováció megvalósulásának elengedhetetlen feltétele a rugalmasság és alkalmazkodó képesség, mellyel a Kiadó munkatársai rendelkeznek. Alkalmazkodtak az új jogszabályokhoz, iskolarendszerhez, a pedagógusokhoz, a megváltozott mentalitású diákokhoz egyaránt.

A Kiadó innovativitására adott kiválóan megfelelt (55,6%) és a jól megfelelt (33.3%) válaszok magas százaléka, igazolja, hogy a Kiadó által megvalósított innovációkat a pedagógusok nagy része kiemelkedőnek tartja.

8.8.8. A Kiadó tevékenysége és az iskolai pedagógiai programok megvalósíthatóságának összhangja

A válaszadók szerint a Kiadó kiadványai 55,6%-ban segítik a Pedagógiai Program megvalósulását iskolájukban.

A Pedagógiai Program első felében az iskola nevelési programjában kerülnek ismertetésre az adott iskola nevelő-oktatói munkájának alapelvei. Pontosan leírásra kerül többek között a pedagógus, az osztályfőnök feladata, a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenységek, az iskola kapcsolatainak rendszerét. A Pedagógiai Program második része szól az intézmény helyi tantervéről, melyet minden intézménynek 2013. március 31-ig kellett felülvizsgálnia az új NAT-nak megfelelően. Ez a rész tartalmazza a kerettantervet, évfolyamonként óraszámokra pontosan lebontva tantárgyakat, a fejlesztendő területeket. Továbbá itt találhatjuk a tankönyvek kiválasztásának elveit, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket, azt, hogy milyen módon zajlik a tanított ismeretek ellenőrzése, értékelése, a jutalmazás, a magatartás és szorgalom jegyek elbírálása. A Kiadó ezeknek a feladatoknak a teljesítését a megkérdezettek 55,6 %-a szerint kiemelkedően segítette, további 29,6 % szerint pedig jól segítette.

8.8.9. A Kiadó taneszközei szolgálják-e a helyi tantervek megvalósítását?

A 7. kérdésre adott válaszok a tankönyvek és a pedagógiai programok részeként készült helyi tantervek közti harmóniát/diszharmóniát vizsgálta. A legnagyobb, szám szerint 70,4%-os kiemelkedő eredményt a tankönyvek, taneszközök tantervvel való összhangja kapta. Mint tudjuk, a Kiadó 1.2.5.6. évfolyamos tankönyvcsaládjai már a 2013/14-es tanévben is a Nemzeti Alaptantervnek és kerettantervnek megfelelően jelentek meg. A hozzájuk készített kézikönyvekben pedig további óravázlatok, segédletek állnak a pedagógusok szolgálatára, munkájuk elősegítésére. Így harmadik hipotézisem beigazolódott, a Kiadó által készített tankönyvek és taneszközök teljesen összhangban vannak a tantervvel.

8.8.10. A pedagógusmesterség és a Kiadó tevékenységének kapcsolódásai

A megkérdezettek 48,1%-a tartja a Kiadó tevékenységét a pedagógiai professzió szolgálatában kiemelkedőnek 33, 3%-a pedig jónak.

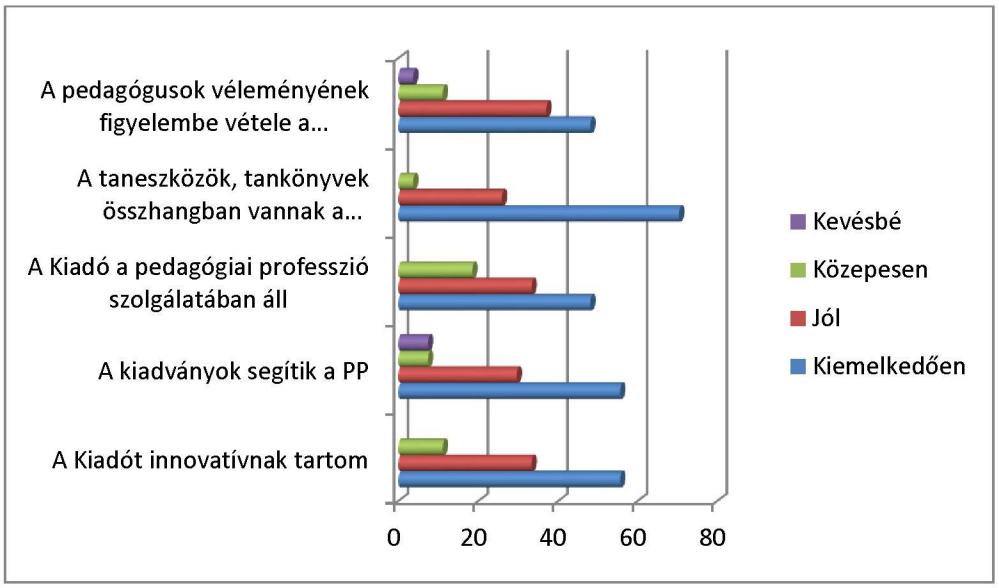

2.Ábra Fülöp, 2014.

Tudjuk, hogy az oktatás minőségének javítása, az oktatás eredményességének növelése a társadalom egészének érdeke, jólétének záloga. Az oktatási rendszer hatékony működése következtében, felkészültebb munkaerő kerül ki a gazdaságba, így más ágazat is hatékonyabban tud működni (Balázs Éva, Mártonfi György, 2010). Ennek elengedhetetlen feltétele magas színvonalú szakmai pedagógusképzés.

„A tankönyv – különösen alsóbb osztályokban – nélkülözhetetlen fontos taneszköz. De a legjobb tankönyv sem pótolhatja a pedagógus hiányosságait, a jó pedagógus pedig rossz tankönyvvel is képes jó eredményeket elérni, és hiába jó egy tankönyv, ha a pedagógus alkalmatlan." (Dr. Pál, 2010:11)

Az első McKinsey-jelentés kiemelte, hogy egy oktatási rendszer jó teljesítéséhez három tényező együttes megvalósulására van szükség:

- a megfelelő emberek váljanak tanárrá,
- eredményes oktatókká képezzék őket, és
- minden gyerek számára a lehető legmagasabb színvonalú oktatást biztosítsa a rendszer *(McKinsey & Company, 2007).*

„…a pedagógusképzés sikeres megvalósításában – a szerkezettől függetlenül – négy tényező különösen fontos szerepet játszik: (1) a képzők minősége, (2) a kutatásra tudományos fejlesztésre alapozott képzés, (3) az iskolai gyakorlat, az iskolák szerves kapcsolódása a képzéshez, (4) a pedagógus életpályamodell, amely a képzést a bevezető támogatási rendszert és a folyamatos szakmai fejlődést koherens rendszerré szervezi." (Sági Matild-Varga Júlia, 2010: 217-218)

8.8.11. A kompetenciafejlesztés és a Kiadó tevékenységének kapcsolódási pontjai

Már a 277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló jogszabály kötelezte a pedagógust a hét évente 120 órás szakmai megújító képzésen való részvételre.

A leendő pedagógus komplex felkészítése érdekében 2009-ben egy TÁMOP program keretében lehetett olyan pedagógusképzést indítani, amelyben a közoktatási gyakorlatban már elterjedt kompetenciafejlesztő módszerek alkalmazására felkészítsék a hallgatókat; így például a projektmódszer, kooperatív technikák, IKT alapú képzés, mérés-értékelés, minőségbiztosítás.

„A pedagógusok képzése és továbbképzése több vonatkozásban is kulcsszerepet játszhat az oktatás minőségének a biztosításában (pl. e keretek között lehet megtanulni a minőség biztosításának technikáit), itt azonban csak egy vonatkozást emeljünk ki: magán a pedagógusképzésen és továbbképzésen belül is szükséges a minőségbiztosítás mechanizmusainak a megteremtése."(Halász Gábor, 2010:7)

A pedagógus életpályamodell által látják biztosítottnak a pedagógusok egész életpályájuk során tartó szakmai fejlődést. Ez az előmeneteli rendszer 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba, az alábbi jogszabálynak megfelelően: 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról.

Az új pedagógiai szemlélet következtében Magyarországon is teret hódított a kompetencia-alapú pedagógusképzés.
A szakirodalomban a kompetencia többféle meghatározásával találkozhatunk, de mindenhol a cselekvőképességen van a hangsúly. Tehát a kompetencia az a képességünk, amellyel a megszerzett tudásunkat problémamegoldó cselekvéssé alakítjuk át.

„A kompetenciák a személyiség komponensei (komponensrendszerei), amelyek meghatározott funkciót szolgáló motívum- és képességrendszerek." (Nagy, 2002: 32)

A kompetencia egyszerűsítve hozzáértést, jártasságot, ügyességet jelent, azonban pedagógiai értelemben a Falus szavaival tudnám pontosabban megfogalmazni: „…képesek felölelni a szaktárgyi, a szaktárgyi-pedagógiai, és a pedagógiai mesterségbeli tudás és nézetek egészét." (Falus, 2004: 368).

A tanárképzés képesítési követelményei a 8/2013-as EMMI rendelettel megváltoztak, központi szerepet a pedagógus kompetenciák fejlesztése kapott. Felismerést nyert, hogy a tantárgyi ismeretek elsajátítása mellett a pedagógus személyiségének fejlesztése, kidolgozása milyen jelentős mértékben befolyásolja a tanítás hatékonyságát.

A társadalmi, politikai és technikai változásokkal a pedagógus szerepe folyamatosan változik, bővül. A XXI. századra nagymértékben előtérbe került a pedagógus személyisége által annak elfogadó, empatikus proszociális magatartása, mellyel mind inkább megerősítő, motiváló, facilitátor szerepet tölt be. Rugalmasan szervezi a tanulási folyamatot közvetíti az elsajátítandó ismereteket.

Ma már a pedagógus pályára készülőknek és a már ott lévőknek képessé kell válniuk saját maguk fejlődési útjának megtervezésére, elemzésére, folyamatos ellenőrzésére, melyre a tanári kompetenciák elsajátítása, és az életpályamodell által bevezetett portfólió készítése ad lehetőséget. Ennek feltétele, hogy a képzés és továbbképzési rendszer ezen elvárásokat alátámasztva, kiszolgálja, biztosítsa a minőségi oktatást (Török- Szekszárdi- Mayer, 2003).

A folyamatos elemzés ellenőrzés és visszacsatolás által alakulhat ki a reflektív szemlélet. Ez a gondolkodásmód ma már a fejlődés előfeltétele. A reflektív gondolkodás kifejlesztésével, olyan eszköz kerül a pedagógus kezében, mellyel a problémák felismerése, elemzése és a megfelelő megoldási módok kiválasztása által személyiségük és iskolai közösségük szakmai fejlődését tudják segíteni. Azon kollégák tevékenysége hatékonyabb, akik tudnak reflektálni, így tudják, mit miért tesznek és mi lesz annak a következménye (Szivák Judit, 2010).

8.8.12. A jó tankönyv kiválasztása

Az hogy a Kiadó könyveit tankönyvvé kell nyilvánítani nem volt kérdés, ha reális eséllyel akartak a piacon indulni. Ugyanakkor a tankönyvvé nyilvánítási eljárás jelentősen meghosszabbította és megdrágította egy-egy könyv megjelenését.
Az akkreditációs eljárás során az Oktatási Hivatal által kirendelt szakértők, meghatározott szempontrendszer alapján vizsgálják a kiadványokat.
Azonban van más vélemény is! „Véleményem szerint – általában – a jó tankönyv kiválasztódásához az akkreditáció fenntartása és szigorítása, a terjesztők anyagi érdekeltségen keresztül ható befolyásolásának kiiktatása után az iskolák/pedagógusok tankönyvvásárlással bizonyított szavazása elegendő kellene, hogy legyen.” (Dr. Pál, 2010: 29)

A megkérdezettek 11%-a írt könyvet, vagy a Kiadó kiadványaiban publikált, több mint 26%-a részt vett továbbképzésén. Ezekkel a válaszokkal arányosnak vélem, hogy 48,1%-a tartja úgy, hogy a Kiadó nagy hangsúlyt fektet a pedagógusok véleményének meghallgatására és azt figyelembe is veszi nyomtatott és digitális kiadványainak elkészítése során. Itt visszautalni tudok a korábban leírtakra, így egyrészt arra, hogy tankönyvek írói többnyire gyakorló pedagógusok, továbbá, az Így dolgoztam az Apáczai Kiadó könyveivel pályázatra, a TANYA programra, hogy csak néhányat említsek.

8.8.13. Az új trend: nem csak papír alapú tankönyv készül a Kiadóban

Az információs és kommunikációs (IKT) eszközök iskolai alkalmazása ma már szinte természetes. Mindez köszönhető annak a nemzeti fejlesztési tervnek, melynek célkitűzése a közoktatási intézmények korszerűsítése volt, az informatikai infrastruktúra és eszközfejlesztés terén. Folyamatosan jelentek meg az iskolai és más kulturális intézmények honlapjai, valamint internetes tanagyagok.

Ezt a fejlődést követte a Kiadó is, amikor honlappal, majd digitális tananyagokkal jelent meg az oktatási piacon. Az Apáczai Tudástárról ma már E-tananyagok, E-tankönyvek videofilmek tölthetők le, valamint közösségi portál segíti a gyors információcserét a kollégák és akár a Kiadó között.
A Kiadó az informatikai kommunikáció költséghatékony oldalát is kihasználtja, így van olyan tanmenet, kézikönyv, mely nyomtatott formában már nem is jelent meg, hanem innen tölthető le.

Megállapíthatom – az értékelő skála eredményének megfelelően – hogy a Kiadó nem csak a nyomtatott, de a digitális kiadványai is a gyakorló pedagógusok véleményét kiemelkedően figyelembe (48,1%) véve segítik és szolgálják a pedagógusok mindennapi tevékenységét.

8.9. A kutatás összegzése

Ahogy a bevezetésben olvashattuk, olyan területen végeztem kérdőíves mérést, amelyet tudomásom szerint még nem vizsgált senki. Dolgozatom készítésének első lépéseitől a lezárásáig nagy fordulat zajlott le a Kiadó életében, 24 éves magántulajdonból állami kézbe került. Így még aktuálisabbnak vélem azoknak az eredményeknek a rögzítését, amelyeket kutatásom nyomán összefoglalhattam.

Megítélésem szerint a kutatás elején megfogalmazott hipotéziseim beigazolódtak.
A Kiadó tevékenységeit a válaszadók jól ismerik, a lehetőségeket jól kihasználják és elégedettek is azzal. A pedagógusok szakmai fejlődésének és előmenetelének támogatását a válaszadók átlagosan 50%-a kiemelkedőnek tartotta, további 32% jónak. A tankönyvek, segédanyagok kiemelkedő szerepét a 9. kérdésre adott válaszok igazolják, miszerint ezek a kiadványok segítik legjobban a pedagógusok munkáját. Ennek akár indoka is lehetne az 70,4%-os eredmény, mely a taneszközök és tankönyvek összhangját mutatja a tantervvel.

A 10. nyitott kérdéssel, lehetőséget adtam saját gondolatok, tapasztalatok kinyilvánítására, melyekkel szintén igazolni látom hipotéziseimet. A következőkben innét ragadok ki néhányat:

„Azért ajánlom, mert a szemléletes, életszerű feladatokon keresztül a gyermek szívesebben tanul, mint ha csak oldd meg... típusú feladatokkal lenne tele. Esztétikus, szép minden tankönyvük. Jó lenne, ha több digitális tananyaghoz tudnánk hozzájutni ingyenesen.

„Mert gyermekközpontú, szép, színes, esztétikus taneszközök, amelyek maximálisan megfelelnek a szakmaiságnak és a XXI. század elvárásainak, sőt még megfizethetők is."

„Megkönnyíti a munkát. Jól szerkesztett tanmeneteket is ad a könyvek mellé. A segédkönyvek is jól használhatóak. Sajnos, digitális tananyag rajz tantárgyhoz még nincs."

„Többek között azért ajánlom, mert a digitális tananyag maximálisan összhangban van a tanmenettel. Környezetismeret, matematika, magyar, német tanításánál elengedhetetlen. Gyermekközeli, ugyanakkor teljesítmény-orientált segédeszközei vannak az Apáczai Kiadó tankönyvcsaládjának. Könnyen tanítható-tanulható, átlátható, tervezhető, a tanmenetek, óratervezetek megkönnyítik munkánkat."

Bízom abban, hogy kutatásommal sikerült sajátos szempontból bemutatnom az Apáczai Kiadó tevékenységének komplexitását. Továbbá, sikerült felhívnom a figyelmet arra, hogy a tetszetős tankönyvek mellé célszerű és szükséges annak alkalmazását segítő kézikönyveket, segédleteket is biztosítani.

Összegzésként elmondhatom, hogy a megváltozott tanítási módszerekhez, eszközökhöz, az előírt kerttantervi tartalmakhoz a Kiadó folyamatosan rugalmasan illesztette kiadványait. Kapcsolatot tartva gyakorló pedagógusokkal, nevelési, oktatási szakemberekkel, így biztosítva tankönyveinek, taneszközeinek szakmaiságát. Tevékenységének jelentőségét hazai és nemzetközi elismertsége is igazolja.

Remélem, annak ellenére, hogy az Apáczai Kiadó állami tulajdonba került, azt a sok jó tapasztalatot sikerül átmenteni, ami a tankönyvírás, tankönyvkiadás és a tankönyvek napi használata területén felhalmozódott e Kiadó munkatársai körében. Ezeket az eredményeket igazolja vissza dolgozatom, amelynek egy példányát átadtam az Kiadó ügyvezető igazgatójának, Esztergályos Jenő úrnak, akit a pedagógus társadalom így szólít: „Tanár Úr”.

9. Reflexió

Dolgozatom elkészítése során nagy hangsúlyt fektettem a hitelességre. Igyekeztem minden adatot első kézből begyűjteni. Nagy örömömre szolgált, hogy a Kiadó ügyvezetője személyesen fogadott és időt áldozott az interjúra. Közvetlen, őszinte beszélgetés által ismerhettem meg személyiségét, szembesültem elhivatottságával magas színvonalú szakmai tudásával. Büszkeséggel tölt el, hogy az alapítás után néhány évig aktívan részese lehettem a Kiadó munkájának.

A Kiadó vezetősége nagyon jól tudta, hogy akkor lesz igazán sikeres működésük, ha a tankönyvkiadást kellő szakmai tudással, oktatáspolitikai tájékozottsággal alátámasztva végzik.

A Kiadó, megfelelve a kor kihívásainak, a technikai fejlődéseket szem előtt tartva mindenkor a pedagógus igényeinek és elvárásainak megfelelve működött, maradt fenn a több mint száz tankönyvkiadó közül. Mindez a szakmai tudásnak, pedagógiai elhivatottságnak, gyermekközpontú és pedagógusközpontú gondolkodásnak köszönhető.

Véleményem szerint az Apáczai Kiadó közel 25 éves fennállása során az adott oktatáspolitikának megfelelve, de a pedagógus hivatás szolgálatában állva tevékenykedett. Fáradságot nem kímélve támogatta a pedagógusokat, kiemelve a szakma legjobbjait, ezáltal az egyes intézmények szakmai fejlődését is.

Köszönetemet fejezem ki, elsősorban konzulensemnek, Dr. Varga Lászlónak, a kar tudományos és külügyi dékánhelyettesének, és a NYME Benedek Elek Karon dolgozó oktatóknak, hogy felkészítettek, segítettek azon kompetenciáim kifejlődésében, melyek hozzájárultak ahhoz, hogy e számomra érdekes és fontos témakörben tudományosan elmerülhessek.
Továbbá köszönetemet fejezem ki Esztergályos Jenő ügyvezető Úrnak, hogy lehetőséget adott a Kiadó tevékenységébe való betekintésre, valamint a szükséges információkat rendelkezésemre bocsátotta.

10. Bibliográfia

- Balázsi Ildikó-Horváth Zsuzsanna (2010): A közoktatás minősége és eredményessége. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 325-363.
- Balázs Éva, Mártonfi György (2010): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. Az oktatás gazdasági és társadalmi környezete. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
- Charles S. – Michael F. Scheier (1998): Személyiségpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest.
- Czike Bernadett (2007): A pedagógusszerep változása. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
- Czike Bernadett szerk. (1996): Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény. Eötvös József Könyv- és Lapkiadó Bt., Budapest.
- Dewey (1976): Pedagógiai hitvallásom. In: A nevelés jellege és folyamata. Tankönyvkiadó, Budapest. 98-99.
- Dr. Horváth Attila (2011): Újszerű pedagógiai módszerek bevezetése. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest.
- Dr. Szilágyi Imréné (2007): Óravázlatok és tanítási tervezetek az 1.osztályt tanító nevelők számára, Bevezető gondolatok, Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Esztergályos Jenő (2013.): 2014/2015 Az Apáczai Kiadó Tankönyv – és taneszközajánlata alsó tagozat, Köszöntő, Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Esztergályos Jenő (2014): 2014/2015 Az Apáczai Kiadó Tankönyv – és taneszközajánlata alsó tagozat, Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Esztergályos (2014): Személyes interjú, 2014. július 18.
- Falus (2004): A pedagógussá válás folyamata. Educatio, Budapest.
- Falus (2006): A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Falus at al. (2003):Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Fehérvári, Imre, Tomasz (2010): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. Az oktatási rendszer és a tanulói továbbhaladás. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
- Golnhofer E. – Nahalka I. szerk. (2001): A pedagógusok pedagógiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Karlovitz János Tibor (2001): Tankönyv - elmélet és gyakorlat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

- Nagy József (2002): A XX. század és nevelés. Osiris Kiadó, Budapest.
- Oroszlány Péter (1998): A tanulás tanítása. Tanári kézikönyv. AKG Kiadó, Budapest.
- Pukánszky Béla szerk. (2003): Két évszázad gyermekei. Eötvös Kiadó, Budapest.
- Pukánszky Béla és Németh András (1994): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Rita L. Atkinson, Richard C. Atkinson Edward E. Smith, Daryl J. Bem (1997): Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest.
- Sági Matild-Varga Júlia (2010): A közoktatás minősége és eredményessége. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 317-318.
- Szivák Judit (2010): A reflektív gondolkodás fejlesztése. Géniusz Könyvek sorozat, Budapest.
- Török- Szekszárdi- Mayer (2003): Jelentés a magyar közoktatásról 2003. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
- Varga Júlia (2007): Kiből lesz ma tanár? A tanári pálya választásának empirikus elemzése. Közgazdasági Szemle, 7-8.sz.

Elektronikus források

- dr.Pál Ilona (2010): Könyvpiaci / Tankönyvpiaci helyzet vizsgálata, javaslatok a felmerült problémák kezelésére [on-line].
    - [http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/tankonyvkutatasok/pal_ilona_tanulmany_100504.pdf] [2014.09.28]
- Halász Gábor ( ): Minőség és minőségbiztosítás a közoktatásban: oktatáspolitikai megfontolások [on-line]. OFI, Halász Gábor honlapja. [http://halaszg.ofi.hu/download/Minoseg%20-%20EDUCATIO.htm].
- Imre Anna (2000): Tankönyvválasztás, tankönyvhasználat az általános iskolákban [on-line]. OFI. [2000_évi_Imre_A_00_03_felmérés a kiadók piaci helyzetéről.pdf] [2014.10. 3.] 444-459.
- Joób Sándor és Spirk József (2013): Az állam belép a 14 milliárdos tankönyvpiacra. Index.hu [on-line]. 2013.08.09.
- [http://index.hu/belfold/2013/08/09/az_allam_belep_a_tankonyvpiacra/] [2014.09.14.].
- Müller András (2001): A tankönyvpiac alakulásának főbb tendenciái. Új pedagógiai Szemle [on-line]. 2001. január. [http://epa.oszk.hu/00000/00035/00045/2001-01-tm-muller-tankonyvpiac.html] [2014.10.10]

- Tankönyvválasztás, 2000. Bp., TÁRKI www.om.hu
- http://szivarvanyujsag.tudastar.com/tanitoknak/interaktiv-tananyagok interaktív csomagok
- http://szivarvanyujsag.tudastar.com/kiado

Jogszabályok

- 1993. évi LXXIX. Törvény a közoktatásról
- 2011.évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CCIV. Felsőoktatási Törvény
- 16/2013.(II.28.) EMMI rendelet: A tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- A 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 5/1998.MKM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről.
- 8/2013. (I.30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről

11. Mellékletek

11.1. A Kiadó szervezeti ábrája

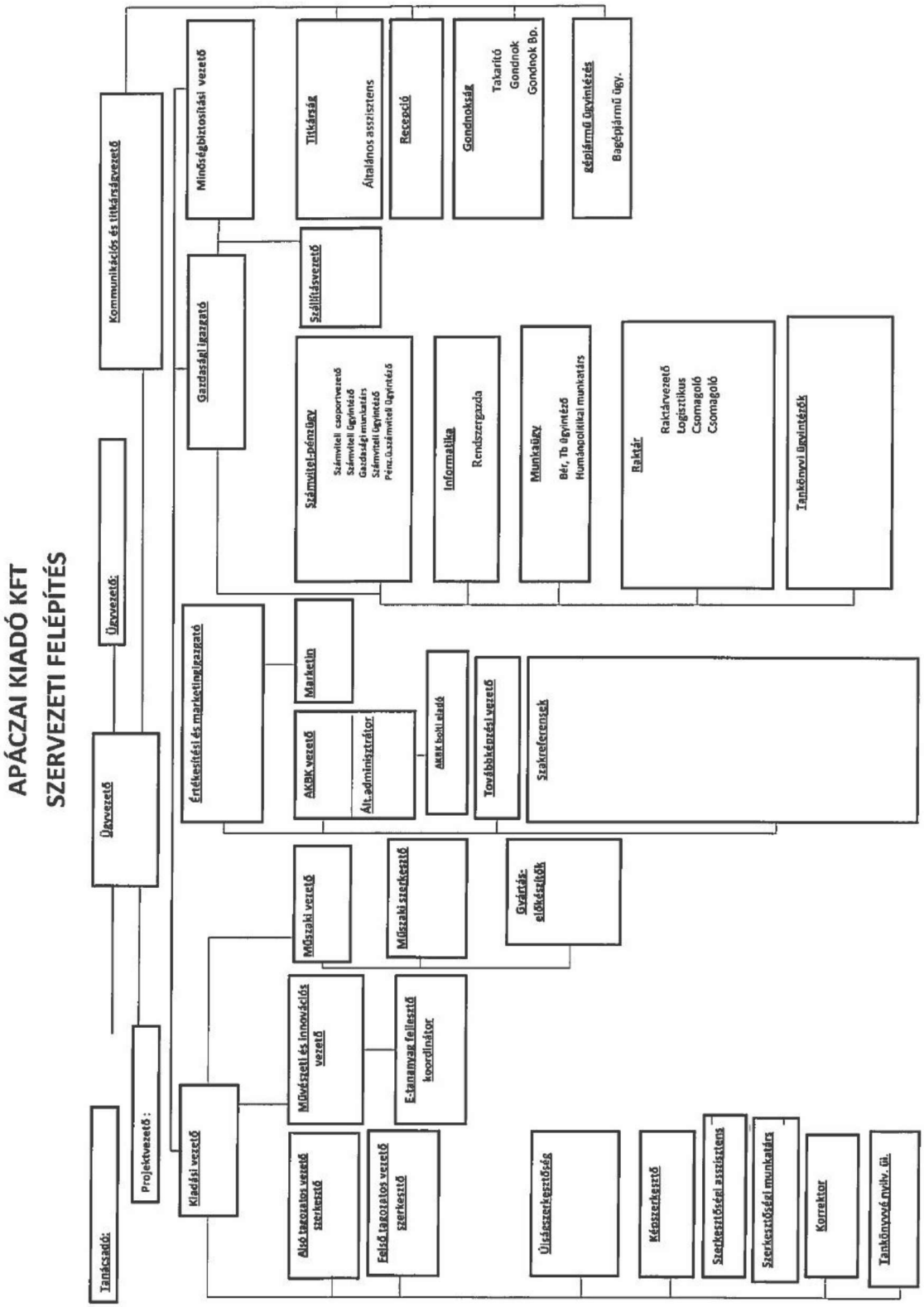

11.2. Interaktív tananyagok

Az alábbi lista adatait a Kiadóban kapott teljes táblázat adataiból gyűjtöttem ki.

1. Esztergályosné Földesi Katalin: Az én ábécém 1. interaktív olvasókönyv az 1. évfolyamosok számára
2. Esztergályosné Földesi Katalin: Az én ábécém interaktív tananyag pedagógusoknak
3. Csájiné Knézics Anikó: Gyöngybetűk interaktív tananyag pedagógusoknak
4. Kuruczné Borbély Márta: Az én matematikám 1. interaktív tananyag pedagógusoknak
5. dr. Mester Miklósné: A mi világunk 1. interaktív tananyag pedagógusoknak
6. Sallai Csilla: My First English Book 1. interaktív tananyag pedagógusoknak
7. Angeli Éva: Wir lernen Deutsch 1. interaktív tananyag pedagógusoknak
8. Nyiri Istvánné:Hétszínvarázs olvasókönyv 2. interaktív tananyag pedagógusoknak:
9. Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 2. interaktív tananyag pedagógusoknak
10. Kovács Jánosné – Pajor Katalin: Az én matematikám 2. interaktív tananyag pedagógusoknak
11. dr. Mester Miklósné: A mi világunk 2. interaktív tananyag pedagógusoknak
12. Süle Ferenc: Második daloskönyvem interaktív tananyag pedagógusoknak
13. Sallai Csilla: My English Book Class 2. interaktív tananyag pedagógusoknak
14. Angeli Éva: Wir lernen Deutsch 2. interaktív tananyag pedagógusoknak
15. Burai Lászlóné – dr. Faragó Attiláné: Hétszínvirág olvasókönyv 3. interaktív tananyag pedagógusoknak
16. Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 3. interaktív tananyag pedagógusoknak
17. Győrffy Magdolna: Harmadik matematikakönyvem interkatív tananyag pedagógusoknak
18. dr. Mester Miklósné:A mi világunk 3. interaktív tananyag pedagógusoknak
19. Albertné Balogh Márta:Harmadik daloskönyvem interaktív tananyag pedagógusoknak
20. Odzené Szemenyei Márta:My English Book 3. interaktív tananyag pedagógusoknak
21. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 3. interaktív tananyag pedagógusoknak
22. Kropfné Knipp Mária - Takács Miklós: Hétszínvilág olvasókönyv 4. interaktív tananyag pedagógusoknak
23. Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 4. interaktív tananyag pedagógusoknak
24. Győrffy Magdolna:Negyedik matematikakönyvem interaktív tananyag pedagógusoknak
25. dr. Mester Miklósné:A mi világunk 4. interaktív tananyag pedagógusoknak

26. Albertné Balogh Márta:Negyedik daloskönyvem interaktív tananyag pedagógusoknak
27. Cs. Marton Lívia:My English Book Class 4. interaktív tananyag pedagógusoknak
28. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 4. interaktív tananyag pedagógusoknak
29. Széplaki Erzsébet:Nyelvtan és helyesírás 5. interaktív tananyag tanároknak
30. Széplaki Erzsébet:Szövegértést fejlesztő gyakorlatok 5. interaktív tananyag tanároknak
31. Horváth Miklós:Természetismeret - Biológia 5. interaktív tananyag tanároknak
32. Szentirmainé Brecsok Mária:Természetismeret - Földrajz 5. interaktív tananyag tanároknak
33. PEGASUS Enciklópédia - Halak
34. PEGASUS Enciklópédia - Kétéltűek
35. PEGASUS Enciklópédia - Tűzhányók
36. Bánhegyi Ferenc:Történelem 5. interaktív tananyag tanároknak
37. Cs. Marton Lívia:My English Book Class 5. interaktív tananyag tanároknak
38. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 5. interaktív tananyag tanároknak
39. Széplaki Erzsébet:Nyelvtan és helyesírás 6. interaktív tananyag tanároknak
40. Richnovszkyné Mosonyi Katalin - Takács Miklós:Irodalom 6. interaktív tananyag tanároknak
41. Széplaki Erzsébet:Szövegértést fejlesztő gyakorlatok 6. interaktív tananyag tanároknak
42. Csahóczi Erzsébet - Kornai Júlia - Schubert Mihály - Széplaki Györgyné:Matematika 6. interaktív tananyag tanároknak
43. Horváth Miklós:Természetismeret - Biológia 6. interaktív tananyag tanároknak
44. Szentirmainé Brecsok Mária:Természetismeret - földrajz 6. interaktív tananyag tanároknak
45. Bánhegyi Ferenc:Történelem 6. interaktív tananyag
46. Cs. Marton Lívia:My English Book Class 6. interaktív tananyag tanároknak
47. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 6. Interaktív tananyag tanároknak
48. Széplaki Erzsébet:Nyelvtan és helyesírás 7. interaktív tananyag tanároknak
49. Richnovszkyné Mosonyi Katalin - Takács Miklós:Irodalom 7. interaktív tananyag tanároknak
50. Széplaki Erzsébet:Szövegértést fejlesztő gyakorlatok 7. interaktív tananyag tanároknak
51. Csahóczi Erzsébet - Steller Gábor - Morvai Éva - Széplaki Györgyné:Matematika 7. interaktív tananyag tanároknak
52. Horváth Miklós - Guzmits Viktória:Biológia 7. interaktív tananyag tanároknak
53. Molnár László:Fizika 7. interaktív tananyag tanároknak
54. J. Balázs Katali:Kémia tankönyv interaktív tananyag tanároknak
55. Bánhegyi Ferenc:Történelem 7. interaktív tananyag tanároknak

56. Cs. Marton Lívia:My English Book Class 7 interaktív tananyag tanároknak
57. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 7 interaktív tananyag tanároknak
58. Széplaki Erzsébet:Nyelvtan és helyesírás 8. interaktív tananyag tanároknak
59. Richnovszkyné Mosonyi Katalin - Takács Miklós:Irodalom 8. interaktív tananyag tanárkoknak
60. Széplaki Erzsébet:Szövegértést fejlesztő gyakorlatok 8. interaktív tananyag tanároknak
61. Csahóczi Erzsébet - Steller Gábor - Morvai Éva - Széplaki Györgyné: Matematika 8. interaktív tananyag tanároknak
62. Szentirmainé Brecsok Mária: Földrajz 8. interaktív tananyag tanároknak
63. Nagyné Horváth Emília:Biológia 8. interaktív tananyag
64. Molnár László:Fizika 8. interaktív tananyag tanároknak
65. J. Balázs Katalin:
66. Kémia 8. interaktív tananyag tanároknak:
67. Bánhegyi Ferenc:Történelem 8. interaktív tananyag tanároknak
68. Juhász Gábor:Nyolcadik daloskönyvem interaktív tananyag tanároknak
69. Cs. Marton Lívia: My English Class 8 interaktív tananyag tanároknak
70. Angeli Éva:Wir lernen Deutsch 8. interaktív tananyag tanároknak
71. Zátonyi Szilárd:Biológia 10. interaktív tananyag tanároknak

11.3. Az Apáczai Kiadó piaci szerepe az 1999-es felmérés alapján

1999.	alsó tagozat (%)	felső tagozat (%)
Apáczai Kiadó	72	12
Nemzeti Tankönyvki-adó	20	77

11.4. Szemléltetőeszközök

Az alábbi lista adatait a Kiadóban kapott teljes táblázat adataiból gyűjtöttem ki.

1. Esztergályos Jenő: Betűhívókészlet 54 db-os hívóképpel (NAT)
2. Fülöp Mária: Szó értékű képek és szókártyák (NAT)
3. Esztergályos Jenő: Tanítói betűtartókészlet
4. Esztergályosné Földesi Katalin: Komplex tanítói szemléltető készlet Az én ábécém 1. tankönyvcsaládhoz (NAT)
5. Esztergályos Jenő: Betűtartó 1. (tanulói) NAT
6. Esztergályos Jenő – Kuruc Krisztina – Weszely Szabó Zsuzsa: Dőlt betűs hívóképek (48 db)
7. Esztergályos Jenő – Szilágyi Ferencné: Anyanyelvi falitáblák (17 db) 1-4.; Ábécés falitábla (2 db)
8. Esztergályos Jenő: Számhívóképek
9. Esztergályos Jenő: Számhívóképek szlovák nyelven
10. Horváth Miklós: Applikációs képek a környezetismeret és a természetismeret biológia rész tanításához
11. Esztergályos Jenő: Szorzó- és bennfoglaló táblák
12. Esztergályos Jenő: Bűvös szorzótábla (falitábla)
13. Esztergályos Jenő: Szorzó- és bennfoglaló táblák szlovák nyelven
14. Esztergályos Jenő: Bűvös szorzótábla (falitábla) szlovák nyelven
15. Szilágyi Ferencné: Szókártyák 3-4.
16. Balassa Lászlóné – Csekné Szabó Katalin - Szilas Ádámné: Négy transzparens az értékváltáshoz, Négy transzparens a mértékváltáshoz szlovák nyelven
18. Németh Endréné: Falitáblák az ének-zene tanításához 5-8. évfolyamokon (7 db)
19. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Szolmizáció
20. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Zenei ábécé
21. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Népdalok jellemzői
22. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Hangközök I.
23. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Hangközök II.
24. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Ritmusképletek
25. Németh Endréné: Ének-zene falitábla: Ritmusértékek- és jelek

11.5. Az Apáczai Kiadó képzési listája

- A családi életre nevelés – családpedagógiai alapismeretek
- A laptop használata vezetők részére
- A lelki egészség fejlesztése önismereti technikák segítségével
- A matematika tehetség fejlesztése az 1-4. évfolyamon
- A tanulás tanítása, tanulása
- A tanulók egyéni képességeihez igazodó differenciált fejlesztés
- A tehetség gondozása 6-18 éves korban
- Anyanyelvi tehetség fejlesztése 1-4. és 5-8. évfolyamon
- Az anyanyelvi nevelés jelenléte különböző műveltségi területeken
- Az infokommunikációs technológia a tanulás-tanítás folyamatában
- Az integrációs pedagógiai rendszer a mindennapi gyakorlatban
- Beszél az írás, mesél a rajz. Grafológia a pedagógiában
- Differenciálás a mindennapi óvodai gyakorlatban
- Drámapedagógiai alapfelkészítés tanítók és tanárok részére
- Egészségfejlesztő, szemléletformáló iskolai projektek tervezése
- Felkészítés az általános iskolai erkölcstan tanítására
- Felkészülés a pedagógusok értékelésére
- Felzárkóztatás a nyelvi készség, szerialitás és mozgáskoordináció területén
- Hon- és népismeret tanítás az általános iskola 5-6. évfolyama számára
- Kompetencia alapú anyanyelvi nevelés az 5-12. évfolyamon
- Konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban
- Kooperatív tanulás – Az együttműködésen alapuló tanítási eljárások
- Közoktatás-vezetői ismeretek
- Mérés-értékelés a közoktatási intézményekben
- Mérés-értékelés az általános iskolai gyakorlatban
- Metakognicióra épülő hatékony tanítási eljárások az általános iskolákban
- Pedagógusok felkészítése a mentori szerepre, feladatokra
- Pedagógusok felkészítése az óvoda-iskola közötti átmenet megsegítésére
- Professzionális pedagógusi kommunikáció
- Tehetségfejlesztés a természet tudományok területén az 5-8. évfolyamokon
- Tevékenységközpontú pedagógiák a mindennapi nevelés-oktatás folyamatában
- Újszerű tanulásszervezési módszerek
- Változáskezelés és projektmenedzsment a közoktatásban

11.6. A 2013. évi Tanítók Apáczai Nyári Akadémiájának programja

Tanítók Apáczai Nyári Akadémiája programja – 2013. június 17–21.

Június 17. hétfő – 1. nap

A nap felelőse: Nemes Gábor és Dalnoki Ágnes

Időpont	Program	Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
10^{00}–15^{30}	Érkezés Celldömölkre	Az Apáczai Kiadó férfi munkatársai	Vasútállomás
10^{00}–15^{30}	A szállás elfoglalása, regisztráció	Recepcióvezető	Vasvirág Hotel
16^{00}–17^{10}	Ismerkedés a hallban Csapatépítő program forgószínpad-szerűen	Dr. Duró Zsuzsa, Szabó Éva, Makláriné Hajas Teréz, Lestyán Erzsébet	Vasvirág Hotel
18^{00}–19^{15}	**Ünnepélyes megnyitó** A TANYA célja, a tanúsítvány kiadásának feltételei Liszt Ferenc Vegyeskar műsora	Esztergályos Jenő ügyvezető igazgató, Fehér László polgármester, Nemes Gábor továbbképzés-vezető,	Apáczai Kiadó díszterme
19^{15}–19^{30}	A vendégek átkísérése a templomba		
19^{30}–20^{15}	**Ökumenikus istentisztelet**	Kirner Antal Zoltán atya Rácz Dénes evangélikus lelkész Németh Tamás református lelkész	Római katolikus templom
20^{30}–	Ünnepi vacsora, kötetlen beszélgetés		Lázár-ház

Június 18. kedd – 2. nap: A TANULÁSMÓDSZERTAN ÉS A MATEMATIKA NAPJA

A nap felelősei: Takács Péterné és Hegedüs Anett

Időpont	Program	Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
8^{00}–8^{05}	Tudnivalók A pénteki záróprogram megbeszélése	Nemes Gábor	Apáczai Kiadó díszterme
8^{05}–9^{00}	**Az Apáczai Kiadó hagyományos és innovatív tevékenysége**	Esztergályos Jenő, az Apáczai Kiadó ügyvezető igazgatója	Apáczai Kiadó díszterme
9^{00}–9^{45}	**Nevelés, oktatás, tanítás**	Dr. Hoffmann Rózsa, az EMMI köznevelésért felelős államtitkára	Apáczai Kiadó díszterme
9^{45}–10^{00}	Szünet, tízórai		Emeleti büfé
10^{00}–10^{45}	**Tanítható-e a tanulás?** **A tanulás tanítása alsó tagozaton**	Kerékgyártó Éva	Apáczai Kiadó díszterme
11^{00}–12^{00}	TEREM 83. 84. 85. 86.	Forgószínpad	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
11^{00}–11^{45}	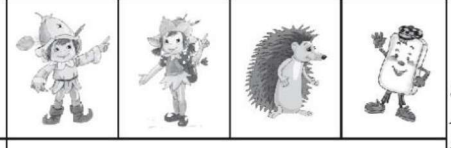	**83. terem** *A matematika tanítása – tanulás-módszertani foglalkozás* – Kerékgyártó Éva, Fodor Alice közoktatási szakértőkkel	
szünet 11^{45}–12^{00}	Szünet, teremcsere		

12^{00}–15^{45}	12^{00}–12^{45}					**84. terem** *Játtszunk matematikát! A matematika tanítása az új kerettanterv alapján* – Kuruczné Borbély Márta, Varga Lívia tankönyvszerzők **85. terem** *Hogyan tanítsuk az erkölcstant az 1. évfolyamon?* – Fenyődi Andrea, Pénzesné Börzsei Anita tankönyvszerzők **86. terem** *A TUDÁSTÁR és az interaktív tananyagok használata matematikaórán* – Nagy-Tószegi Bálint	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	szünet 12^{45}–13^{45}	Ebédszünet					
	14^{00}–14^{45}	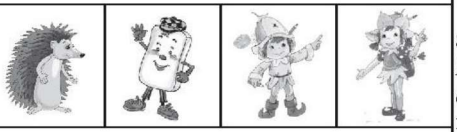					
	szünet 14^{45}–15^{00}	Szünet, teremcsere					
	15^{00}–15^{45}	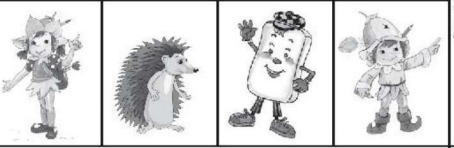					
15^{45}–16^{00}		Szünet, kávé, ásványvíz					

16^{00}–16^{45}	**Konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban**	Dr. Duró Zsuzsa	Apáczai Kiadó díszterme
16^{45}–18^{45}	Szabadidős sáv		
18^{45}–	Ság hegyi túra	Túravezetők: Esztergályos Jenő, Rozmán László, Kondics Erika	Ság hegy
20^{45}–	Ünnepi vacsorával egybekötött zenés, táncos ismerkedési est	Zene: Radányi Károly	Krisztina Csárda

Június 19. szerda – 3. nap: A TEHETSÉG ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉS NAPJA
A nap felelősei: Takács Miklós és Németh Mária

Időpont		Program				Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
8^{00}–9^{00}		TEREM				Forgószínpad	
		83.	84.	85.	86.		
	8^{00}–8^{45}	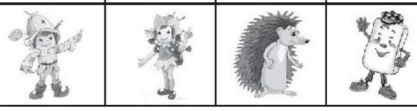				**83. terem** *Fejlesztőpedagógiai módszerek alkalmazása a tanítási órákon* – Kós Nóra főiskolai oktató, Szent István Egyetem	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	szünet 8^{45}–9^{00}	Szünet, teremcsere					

9^{00}–11^{45}	9^{00}–9^{45}					**84. terem** *Tehetségfejlesztés matematikaórán* – Lestyán Erzsébet főiskolai oktató, Szent István Egyetem **85. terem** *Élményközpontú környezetismeret-tanítás a kerettanterv tükrében! Változások, szemlélet, módszerek, taneszközök* – Dr. Mester Miklósné érdemes tankönyvíró **86. terem** *Tehetségfejlesztés környezetismeret-órákon* – Dr. Duró Zsuzsa, a neveléstudományok doktora	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	szünet 9^{45}–10^{00}	Szünet, teremcsere, tízórai					
	10^{00}–10^{45}	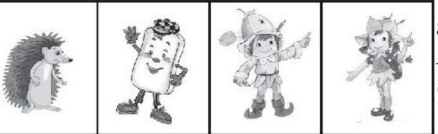					
	szünet 10^{45}–11^{00}	Szünet, teremcsere					
	11^{00}–11^{45}	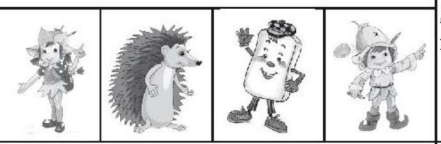					
11^{45}–13^{00}		Ebédszünet					
13^{00}–14^{00}		Szabadidős sáv					

14^{00}–15^{00}	**Egészségben és örömben élni pedagógusként!**	Prof. Dr. Bagdy Emőke pszichológus	Apáczai Kiadó díszterme
15^{00}–15^{15}	**A Tanítás-Tanulás módszertani folyóirat a pedagógusok szolgálatában**	Somogyi Mónika, Rozmán László szerkesztők	Apáczai Kiadó díszterme
15^{15}–15^{30}	**A Szivárvány gyermekújság és honlap mint az oktatás-nevelés fontos segítője. Mely rovatokkal segíti a Szivárvány a tanítók munkáját?**	Láng Hajnalka szerkesztő	Apáczai Kiadó díszterme
15^{30}–16^{15}	**Képességfejlesztés énekórán az új kerettanterv bevezetésével**	Süle Ferenc tankönyvszerző	Apáczai Kiadó díszterme
16^{15}–19^{30}	Fakultatív program: fürdőzés a Vulkán fürdőben		
19^{00}–20^{00}	Vacsora		

Június 20. csütörtök – 4. nap: AZ ANYANYELVI NEVELÉS ÉS AZ OLVASÁS NAPJA

A nap felelőse: Lukács Szabolcs és Lőrincz Enikő

Időpont		Program				Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
		TEREM				Forgószínpad	
		83.	84.	85.	86.		
8^{00}–8^{45}	8^{00}–8^{45}	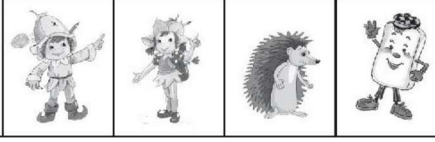				**83. terem** *Hang- és betűtanítás hangoztató, elemző, összetevő módszerrel, interaktív eszközökkel* – Esztergályosné Földesi Katalin érdemes tankönyvíró	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje

8^{45}–11^{45}	szünet 8^{45}–9^{00}	Szünet, teremcsere	**84. terem** *A szövegértés fejlesztése olvasásórán* – Dr. Faragó Attiláné tankönyvszerző **85. terem** *Tehetséggondozás az anyanyelvi órákon* – Fülöp Mária érdemes tankönyvíró **86. terem** *A gondolkodási képesség játékos fejlesztése olvasás órákon* – Burai Lászlóné tankönyvszerző	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	9^{00}–9^{45}	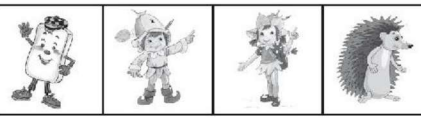		
	szünet 9^{45}–10^{00}	Szünet, teremcsere		
	10^{00}–10^{45}	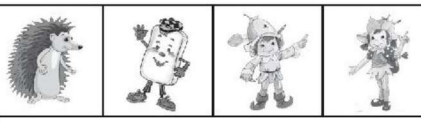		
	szünet 10^{45}–11^{00}	Szünet, teremcsere		
	11^{00}–11^{45}	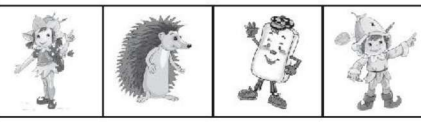		
11^{45}–12^{45}	Ebédszünet			
12^{45}–13^{45}	Szabadidős sáv			

14^{00}–14^{45}	**Kerettantervi változások a magyar nyelv és irodalom tanításában**	Dr. Steklács János dékán, Kecskeméti Főiskola, olvasáskutató	Apáczai Kiadó díszterme
14^{45}–15^{00}	Szünet		
15^{00}–16^{00}	**Anyanyelvünk és az új helyesírás – Magyar nyelv a 21. században**	Dr. Balázs Géza nyelvész, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE	Apáczai Kiadó díszterme
16^{00}–16^{15}	Szünet, kávé, ásványvíz		
16^{15}–17^{00}	**Miért éppen a kortárs irodalom?**	Dr. Gombos Péter egyetemi adjunktus, Kaposvári Egyetem, a Magyar Olvasástársaság elnöke	Apáczai Kiadó díszterme
17^{00}–18^{00}	Szabadidős sáv		
18^{00}–19^{00}	A Munkácsy-kiállítás megtekintése		Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár
19^{00}–19^{45}	Bábelőadás: 1. Babszem csacsi 2. Retró összeállítás 3. Bábfantázia leplekkel 4. Strucc-show	 Tücsök Bábcsoport Ultraviolák – felnőtt bábcsoport Tücsök Bábcsoport Tücsök Bábcsoport	Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár
20^{00}–	Vacsora		Lázár-ház
20^{00}–	Koktélparti (önköltséges)		Vasvirág Hotel

Június 21. péntek – 5. nap: A MŰVÉSZETI NEVELÉS NAPJA
A nap felelőse: Szabó Éva és Rákócziné Cseke Hajnalka

Időpont		Program				Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
		TEREM				Forgószínpad	
		83.	84.	85.	86.		
8^{00}–10^{45}	8^{00}–8^{45}					**83. terem** *Hogyan tanítsam? Rajztanítás az új kerettanterv szerint* – Tóthné Simon Zsuzsa tankönyvszerző **84. terem** *Az Apáczai Kocka feladatkészítő szoftver használata* – Horváth Tibor e-learning fejlesztő **85. terem** *Technika tanítása a megújult kerettanterves tankönyvvel* – Török Márton Ibolya tankönyvszerző	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	szünet 8^{45}–9^{00}	Szünet, teremcsere					
	9^{00}–9^{45}						
	szünet 9^{45}–10^{00}	Szünet, teremcsere					
	10^{00}–10^{45}						

10^{45}–11^{45}	szünet 10^{45}–11^{00}	Szünet, teremcsere, tízórai	**86. terem** *Szivárványos foglalkozások:* *A szövegértés fejlesztése a Szivárvány… folyóirat felhasználásával* – Széplaki Erzsébet érdemes tankönyvíró	A celldömölki Városi Általános Iskola Széchenyi utcai épületének földszintje
	11^{00}–11^{45}			
12^{00}–13^{00}		**„Az olvasó és számoló agy”**	Prof. Dr. Csépe Valéria, az MTA főtitkárhelyettese	Apáczai Kiadó díszterme
13^{00}–13^{45}		Ebéd		
13^{45}–14^{45}		**Tehetség – akarjuk?**	Dr. Gyarmathy Éva PhD. klinikai szakpszichológus, az MTA főmunkatársa	Apáczai Kiadó díszterme
14^{45}–15^{15}		**Az Apáczai Kiadó a Józsefvárosban**	Sántha Péterné alpolgármester, Budapest, VIII. kerület	Apáczai Kiadó díszterme
15^{15}–16^{30}		Csoportok felkészülése a záró rendezvényre		
17^{00}–17^{30}		Utazás Sárvárra		
17^{30}–18^{30}		Sárvár nevezetességeinek megtekintése		
18^{30}–19^{30}		Szabadidő Sárváron		
19^{30}–20^{00}		Utazás Sitkére		

20^{00}–	**„JÁTÉK A KASTÉLYBAN"** Ünnepi vacsora A csoportok bemutató műsora: „TANYA-paródiák" – A hét eseményei humorban pácolva, tánc, vigalom	Szabó Éva, Széplaki Erzsébet	Sitkei kastély

Június 22. szombat – 6. nap: A TANFOLYAM ZÁRÁSA
A nap felelőse: Nemes Gábor és Horváth Éva

Időpont	Program	Előadók, szerzők – programszervezők	Helyszín
8^{30}–9^{30}	*Mit adott nekem a TANYA?* (élménybeszámoló) A minőségbiztosítási lapok kitöltése A záródolgozati témák átadása		Apáczai Kiadó díszterme
9^{30}–10^{30}	Tanúsítványok átadása, a továbbképzés zárása Búcsúzás	Esztergályos Jenő ügyvezető igazgató	Apáczai Kiadó díszterme
10^{30}–	Hazautazás		

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

11.7. GENIUS Apáczai Diploma Díj pályázatának értékelési szempontjai

1. Nevelési elveivel, gyakorlatával Móra Ferenc gyönyörű mondatát követi: „A szeretet az élet."

2. Tanítványai szeretik szüleiket, testvéreiket; tisztelik, megbecsülik nevelőiket; tevékenyen részt vesznek az állatok és növények védelmében.

3. Magyarország a szülőhazánk, de tanulóit felkészíti a korszerű európai közösségi gondolatok befogadására. Ideiglenesen, anyagi megfontolásokból, karriervágyból kereshetjük a boldogulást a világ más tájain, de mindig és mindenütt arra kell törekednünk, hogy egyéni boldogulásunk mellett nemzetünket, hazánkat szolgáljuk szakmai és sporteredményeinkkel egyaránt.

4. Tanulóit megóvja az értéktelen, felszínes, tartalmatlan, talmi dolgoktól; káros szenvedélyektől, helyette a felebaráti szeretetet, toleranciát, a nálunknál gyengébbek segítését, támogatását mélyíti el nevelési elveivel.

5. Kapcsolatot teremt a határainkon túl élő magyar iskolák nevelőivel, tanulói közösségével, és cselekvően részt vesz édes anyanyelvünk ápolásában. Tanítványait nemzeti identitásunk megtartására, magyarságtudatunk megőrzésére neveli.

6. Oktatási és nevelési gyakorlatában a gyermekek érdekeit tartja elsődlegesnek.

7. Szaktárgyait a legcélravezetőbb módszerekkel tanítja tanulóinak.

8. Tanítványai megyei és országos tanulmányi versenyeken eredményesen szerepelnek.

9. A Genius Apáczai Diploma Díjra az a pedagógus (tanító, tanár, gyakorlóiskolai szakvezető, igazgató) terjeszthető fel, aki legalább 20 éves tanítási gyakorlattal rendelkezik.

10. Legalább 10 éve apáczais tankönyvekből tanít, pályázatokat ír, bemutató tanításokat vállal.

11.8. COMENIUS Diploma Díj pályázatának értékelési szempontjai:

1. Pedagógiailag emelt szinten képzett szakértő, minimum 10 éves iskolai és legalább 5 éves szakértői, szaktanácsadói gyakorlattal rendelkezik.
2. Szakértői, szaktanácsadói munkájával az Apáczai Kiadó tankönyv-ismertetési, tankönyvfejlesztési munkáját segíti.
3. Ismeri és munkájában alkalmazza a minőségfejlesztés elveit és gyakorlatát (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés).
4. Nevelési-oktatási szolgálatban a gyerekek érdekeit tartja elsődlegesnek.
5. A legcélravezetőbb korszerű módszerek képviselője, közkinccsé tevője.
6. Fogékony a szakmai kihívásokra.
7. Részt vállal az Apáczai Kiadó kiadványainak bíráltatásában, rendezvényeinek népszerűsítésében.
8. Mentori tanúsítvánnyal rendelkezik, és ezt aktívan hasznosítja.
9. Az Apáczai Kiadó szakmai, módszertani munkájában tevékenyen részt vállal (módszertani napok, bemutatók, tehetséggondozó versenyek, óratervek, tanítási tervezetek bírálata, tankönyvek lektorálása, szakmai cikkek publikálása) – a Tanítás-Tanulásban vagy más módszertani lapban?
10. Tantárgyakról, tankönyvekről speciális szempontú értékelő elemzésre, szakanyagok összeállítására kész és képes.

11.9. Az Apáczai Kiadó piaci szerepe

1999-es felmérés alapján: Imre, 2000.

Dr. Pál Ilona adatgyűjtése alapján, 2008.

KELLO-tól kapott adatok alapján, 2014.

	Alsó tagozat (%)		Felső tagozat (%)		1-8. évfolyam (%)
	1999.	2008.	1999.	2008.	2014.
Apáczai Kiadó	72	71,9	12	10,1	32
Nemzeti Tan-könyvkiadó	20	20,2	77	79,7	29
Mozaik Kiadó		2		4,6	12

11.10. "Az Apáczai Kiadó tevékenysége" kérdőív

A kitöltők statisztikai adatai:

A válaszadók létszáma:	27
Férfi	3
Nő	24
Életkori átlag	48.2 év

Az eredmények összefoglalása

1. A település jellege és az iskola mérete alapján válassza ki az alábbiak közül a megfelelőt! (Vizsgálatomban kisvárosnak a 10 000 lakos alatti várost tekintem.)

Községi iskola 200 fő alatti tanulólétszámmal	3	11.1%
Községi iskola 200 - 500 fő közötti tanulóval	4	14.8%
Községi iskola 500-nál több tanulóval	0	0%
Kisvárosi iskola 200 fő alatti tanulólétszámmal	0	0%
Kisvárosi iskola 200 - 500 fő közötti tanulóval	3	11.1%
Kisvárosi iskola 500-nál több tanulóval	0	0%
Városi iskola 200 fő alatti tanulólétszámmal	0	0%
Városi iskola 200 - 500 fő közötti tanulóval	4	14.8%
Városi iskola 500-nál több tanulóval.	2	7.4%
Megyeszékhelyi iskola 200 - 500 fő közötti tanulóval	10	37%
Megyeszékhelyi iskola 500-nál több tanulóval	1	3.7%
Összes válasz	27	

2. Az 1-5. sorban kérem, szíveskedjen jelölni, hogy hány év tanítási gyakorlattal rendelkezik, a 6-9. sorban pedig azt, hogy hány éve használja a Kiadó tankönyveit.
(több válasz lehetséges)

5 évnél kevesebb	1	1.9%
6 -10 év	3	5.7%
11 - 15 év	4	7.5%
16 - 20 év	3	5.7%
20 évnél több	15	28.3%
a Kiadó tankönyveit 1 - 3 éve	4	7.5%
4 - 9 éve	9	17%

10 - 15 éve	5	9.4%
több, mint 15 éve használom	9	17%
Összes válasz	53	

3. Hogyan ismerte meg az Apáczai Kiadó taneszközeit? (több válasz lehetséges)

Ajánlotta a kolléga vagy valaki más	11	20.4%
Hírdetés útján	1	1.9%
Személyes találkozás (ügyvezetővel, dolgozókkal)	15	27.8%
Rendezvényen	7	13%
Továbbképzésen	15	27.8%
A Kiadó honlapjáról	5	9.3%
Összes válasz	54	

4. Melyik Apáczais taneszköz, tankönyv volt az első, melyből tanított?

1) Matematika tankönyv 5. osztályosok részére
2) Daloskönyvem
3) Első technikakönyvem
4) Matematika Tk. I.,II.5.o
5) Az én matematikám 1. osztályos tankönyv, amelynek jómagam vagyok a szerzője.
6) Környezetismeret
7) Az én matematikám 1. osztály
8) ABC-s könyv, Az én matamatikám
9) Egyszerre minden tantárgyból .
10) Természetismeret 5.
11) Első angol könyvem, Második angol könyvem, Harmadik angol könyvem
12) tankönyv
13) Az én matematikám
14) dalos könyvem 5-8
15) Sport
16) A képzelet világa c. tankönyvsorozat
17) AZ ÉN ÁBÉCÉM tankönyvcsalád
18) Én matematikám tankönyvcsalád
19) 5.oszt.matematika
20) 3.osztályos olvasókönyv és feladatlap, nyelvtantankönyv és a hozzá tartozó feladatlap, matamatikakönyv
21) 1.o. matematika
22) Első olvasókönyvem
23) természetismeret 6.o
24) Az én ábécém
25) A Mi világunk
26) Magyar
27) Hétszínvilág olvasókönyv

5. Milyen kapcsolatban áll, vagy állt a Kiadóval? (több válasz lehetséges)

Tanítok a kiadványaiból	25	41.7%
Kapcsolattartó vagyok a Kiadó és iskoláim között	1	1.7%
Írtam tankönyvet	2	3.3%
Írtam az újságjába	5	8.3%

Részt vettem továbbképzésen	16	26.7%
Részt vettem a Kiadó pályázatán	6	10%
Egyéb	5	8.3%
Összes válasz	60	

6. Kérem, rangsorolja, hogy miért választotta az Apáczai Kiadó kiadványait! A legmeghatározóbb legyen az első helyen.

	Helyezés	Pontok
Megfelel a szakmai szempontoknak	1	102
Gyermeki világnak megfelelő	2	127
Jól tanítható- tanulható	3	127
Esztétikus	4	154
Szinkronban van a tananyaggal	5	160
Tanulóközpontú	6	162
Munkáltató	7	174
Motiváló	8	175
A digitális tananyag megkönnyíti a tanítást	9	200
Megfizethető	10	204
A digitális tananyag felhasználóbarát	11	213
Egyéb	12	285

A helyezés a válaszlehetőség rangsorban betöltött helyét mutatja. A legmagasabb helyezésű válaszlehtőséget értékelték a kitöltők a legmagasabbra. A pontok azt mutatják, hogy ezt a lehetőséget hányan választották. A legfontosabb válaszlehetőség kapta a legkevesebb pontot; a legkevésbé fontos válaszlehetőség a legtöbb pontot.

7. Értékelje 5-ös skálán az alábbi állításokat az iskolai osztályozásnak megfelelően. (5 - nagyon jellemző, 1 - egyáltalán nem igaz)

A Kiadót innovatívnak tartom

5	15	55.6%
4	9	33.3%
3	3	11.1%
2	0	0%
1	0	0%

A Kiadó kiadványai segítik a Pedagógia Program megvalósítását

5	15	55.6%
4	8	29.6%
3	2	7.4%
2	2	7.4%
1	0	0%

A Kiadó tevékenysége a pedagógiai professzió szolgálatában áll

5	13	48.1%
4	9	33.3%
3	5	18.5%
2	0	0%
1	0	0%

A tankönyvek, taneszközök összhangban vannak a tantervvel

5	19	70.4%
4	7	25.9%
3	1	3.7%
2	0	0%
1	0	0%

A nyomtatott és digitális kiadványok készítésénél a gyakorló pedagógusok véleményét figyelembe veszik

5	13	48.1%
4	10	37%
3	3	11.1%
2	1	3.7%
1	0	0%

8. Részt vett-e már a Kiadó Nyári Akadémiáján? /TANYA/

Igen	8	29.6%
Nem	17	63%
Nem, de szerettem volna	2	7.4%
Összes válasz	27	

9. Kérem, az alábbiak közül emeljen ki maximum hármat, amelyek az Ön munkáját a legjobban segítették, amiből a legtöbbet meríthetett! (több válasz lehetséges)

Tankönyvek	20	24.1%
Segédanyagok	19	22.9%
Szemléltető eszközök	14	16.9%
Díjak	1	1.2%
Továbbképzések	14	16.9%
Pályázatok	0	0%
Ajándék kiadványok	6	7.2%
Szakmai és anyagi támogatások	5	6%
Bemutató tanítások	4	4.8%
Egyéb	0	0%
Összes válasz	83	

10. Miért ajánlaná a Kiadó taneszközeit olyan kollégának, aki még nem használja azokat?

1) A digitális tananyag érdekessé teszi a tanítást.

Korszerű a szerkesztése

Változatos tanítási - tanulási módszerek alkalmazásához egyaránt jó.
2) Gyermeközpontú
3) Igazából az előző szempontok miatt. gyermekközpontú, esztétikus, "pedagógusbarát" innovatív.

4) Azért ajánlom, mert a szemléletes, életszerű feladatokon keresztül a gyermek szívesebben tanul, mint ha csak old meg... típusú feladatokkal lenne tele.Esztétikus, szép minden tankönyvük.Jó lenne, ha több digitális tananyaghoz tudnánk hozzájutni ingyenesen.
5) Mert gyermekközpontú, szép, színes, esztétikus taneszközök, amelyek maximálisan megfelelnek a szakmaiságnak és a XXI. század elvárásainak, sőt még megfizethetők is.

(A leírtakat alátámasztják a nemzetközi a és hazai díjak (kétszeres EURÓPA LEGJOBB TANKÖNYVE DÍJ, hétszeres MAGYAR TERMÉK NAGYDÍJ, stb.)
6) Alsó tagozatban nagyon fontos a varázslat a tanulás során. A tankönyvek nagyon színesek, áttekinthetőek és az adott életkor sajátosságainak megfelelőek. Fontosnak tartom továbbá, hogy lehetőséget biztosít a differenciálásra is.
7) Gyermekközpontú, motiváló, munkáltató, gyakorlatközpontú.

Színes, barátságos, az életkori elvárásoknak megfelelő, differenciálásra alkalmas
8) Jól használhatóak, esztétikusak, motiválják a gyereket
9) Motiváló, esztétikus, sokféle feladattípus szerepel , munkáltató, ...
10) A digitális tananyag használhatósága miatt.
11) Véleményem szerint a leggyengébb pontja az Apáczai Kiadónak a nyelvkönyvei, és én csak angolt tanítottam. Alsó tagozaton egyéb tantárgyakból vannak színvonalas kiadványai, amire van valamennyi rálátásom, habár nem tanítottam tartósan belőlük. Továbbá bázisiskola lévén (azt hiszem múlt idő) sok jóval elhalmozott minket a kiadó, pl. szemléltető eszközök biztosítása, rendezvények, kedvezmények a tanfolyamok árából, tanári példányok, kézikönyvek stb.
12) mert szeretik a diákok
13) Többek között azért ajánlom, mert a digitális tananyag maximálisan összhangban van a tanmenettel. Környezetismeret, matematika, magyar, német tanításánál elengedhetetlen. Gyermek közeli, ugyanakkor teljesítmény-orientált segédeszközei vannak az Apáczai kiadó tankönyvcsaládjának. Könnyen tanítható-tanulható, átlátható, tervezhető, a tanmenetek, óratervezetek megkönnyítik munkánkat.
14) Ismerje meg ezt is.
15) Hasznosak
16) Megkönnyíti a munkát. Jól szerkesztett tanmeneteket is ad a könyvek mellé. A segédkönyvek is jól használhatóak. Sajnos, digitális tananyag rajz tantárgyhoz még nincs.
17) Mert szépek, jól taníthatók a könyvei és sok segítséget ad a pedagógusnak egyéb eszközeivel!
18) Megfizethető a szülőknek.A kézikönyvek sok, hasznos segítséget adnak.A digitális tananyag megkönnyíti a munkát.
19) Jól felépített és van hozzá segédanyag
20) Jól taníthatók; kipróbáltak módszertanilag; hasznosak a segédeszközök; esztétikusak;
21) -
22) Tartalmasak esztétikusak, gyerekközpontúak, jól használhatók
23) Komplex tankönyvcsomagok az egyes tantárgyakból, amelyek egymásra épülnek. Ha az alsós évfolyamokon is a kiadó könyveiből tanítottak, könnyebb az átmenet.
24) A magyar tankönyvpiacon a legjobb tankönyveket csinálják. Árban is megfelelő kiadványok ezek, elérhetők a szülők számára..
25) Módszertanilag megfelelő, a gyermekek szívesen dolgoznak benne, az internetes felülettel kibővített órák élvezetesebbé válnak a mai kor gyermekei számára.
26) Tanulóközpontú és motiváló.
27) A gyakorló pedagógusok tapasztalataira épül.

A hazai iskolák lehetőségeit, a magyar iskolai oktatás hagyományait figyelembe vették a tankönyvszerzők.

Az egyes évfolyamok könyvei egymásra épülnek, komplex tankönyvcsaládot alkot a kínálat.

11.11. A Kiadó és Esztergályos Tanár Úr díjai

- 2003. TAOSZ tankönyvi tetszésdíj pályázata első díj. Az én ábécém, Hétszínvarázs, Hétszínvirág, Hétszínvilág tankönyvekkel.
- 2007. Magyar Termék Nagydíj. Az alsó tagozatos tankönyvcsalád, az iskola előkészítő programcsomagért.
  A Magyar Minőség Háza aranyérem. Az alsó tagozatos tankönyvcsalád, az iskola előkészítő programcsomagért.
- 2008. Magyar Termék Nagydíj. Interaktív tananyagokért.
  Magyar Termék Nagydíj különdíja
  Magyar Minőség Háza
- 2009. Magyar Termék Nagydíj. A felső tagozatos tankönyvekre
- 2010. Magyar Termék Nagydíj
  Innovációért Nívódíj. Saját fejlesztésű új interaktív eszközökre, a Camboard mobil interaktív oktatástechnikai eszközre.
- 2011. Magyar Termék Nagydíj. Apáczai Tudástárra.
  Legjobb Európai Tankönyv Díj, Frankfurti Könykiállításon és Vásáron. Az én matematikám 2. évfolyamos tankönyvért.
- 2012. Magyar Termék Nagydíj. Apáczai kocka feladatkészítő szoftverért.
  Legjobb Európai Tankönyv Díj. Az 1. évfolyamos tankönyvcsaládért.

Esztergályos Jenő ügyvezető díjai

- 2004. A Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés. Több mint három évtizedes pedagógiai munkásságáért, tankönyvkiadói tevékenységéért.
- 2005. „Józsefvárosért" kitüntető oklevél. A Józsefvárosért végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként.
- 2009. január 21. Magyar Vállalkozók Példaképe díj, korrekt üzlet magatartásáért, sikeres tankönyvkiadói tevékenységéért.
- 2010. Celldömölk Város Önkormányzata Kresznerics Ferenc-díja. Több évtizedes pedagógiai munkássága, a tankönyvkiadásban, terjesztésben, továbbá a magyar oktatás és kultúra ápolásában nyújtott kiemelkedő tevékenységéért, valamint a határon túli magyarság támogatásáért.
- A Pro Concordatia Populorum lovagrend tagja.